329
L. I. 3

ԱՐԵՎԱՏՏ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,

'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ"ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՀԻԼՏ 34. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՅՈՒՆՈՒԱՐ 3, 1891. Ն՝ 1

1891

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻՆՏԷՐԻՃԷ

ՍահեՃ

Պէօյիւքլիւք Հադգընտա Տիւնեանընն Էֆքեարը Քրիստոսընքինտէն Ֆարգալը Տըր . . 1
Փարա վէ Միսիոնէր Շիրքէթլէրի 2
Գափունընն Աչըլմասը 2
Քիթապ ը Մուգատասէսի Թէ'ալիւգի Օլան Մէմալիքաէ Թէհարրիյաթ ը Անիրի . 3
Ոսդու Իչինէ Իշլէմէք 4
Աբթըզ Զօղալմազը Պիր Թէշվիգ 4
Մուհարրիրաթ . —
Սունկուրլուտա Զօպան Թախսիսի 5
Իսթինաֆ Տա'վասընընն Սուրէթ ի Ճէրէյանը Հադգընտա Տըր 5
Ի'լանաթ 6
Շու'ուլնաթ ը Սկյասիյէ 7
Ադճէլերին Ֆէյ'սթը 8

ԱՒԵՏԱՒԵՐ. Հէր հաՃբա Ճում'ա էրբէսի կիւնիւ նէշը օլուռնուր։

Մէմալիք ի Շանանճ վէ տիյար ը ենճեպիյէ իշիւն սենեյիի պէր վէճճ ի փէշին 1 1/2, վէ այրը այրդը 3/4 Մէճիտիյէ, վէ պիր նիւսխէսի 30 փարա օլուռպ, փօսթա իռճրէքի բարաՃըմըզա 'ա"իտ տիր։

Ղազէթայա տէրճ իշիւն բանրիրաթ վէ ապօնէ եազըլմագ, վէ փօսթայա 'ա"իտ մէվատտ իշիւն մէքթուպ վէ ազչէ իսթանպոլտա Ամերիգան խանընտա Մր. Հ. Ս. Պարնըմ իսմինէ կէօնտէրիլմէյի տիր։

Ամերիգան Միսիոնէրլերի Շիրքէթի Թարաֆընտան,
ՍԱՀԻՊ Ի ԻՍԹԻՑԱԶ, Ճ. Ք. ԿՐԻՆ
ՄԻՒ"ԷԼԻՑ, Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ

ՊԷՕՅԻՒՔԼԻՒՔ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՏԻՒՆԵԱՆԸՆ ԷՖՔԵԱՐԸ ՔՐԻՍՏՈՍԸՆՔԻՆՏԷՆ ՖԱՐԳԱԼԸ ՏՐԸ

(Գ-ԺԺ. Մբ. Ո-ԷԼ-ԸԷ)

Թարիխատ պա'ղը ֆասըդ քիմնէլէրէ Պ՝էյէ-+ 'ինվանը վէրիլմէսի 'այըպ ու հիճապը մուճիպ օլաճադ պիր քէյֆիյէթ տիր։ Զանն էտէրսէն քի տիւնեանընն նաղարընտա պիր ատէմին պէյիւք օլմասը իչին լազըմ օլան չէյ քէմալաթ ը ալսլադիյէ, դալդ վէ 'էօմր փաքլըզը, վէ ա'մալը խայրխահանէ տէյիլ, անճադ դուվվէթլի 'ադլ ու իրատէթ վէ միյէսսէր օլան մէգասիտ ի հարիսէ տիր։ Պիր ատէմին ամիվար վէ թէչէպպիւսաթը հէր նէ տէրէճէ խապիսանէ օլսա տախի, էյէր օլ թէչէպպիւսաթըյլա քէսպ ի իշթիհար էյլէմիշ ի-սէ, տիւնեա անը պէյիւք թէամիյէ էթմէյէ հաղըր տըր։ Պէն ի պէչերտէն փէք ազ քիմնէլէր Ցիսուսըն սապկինի էնասընտա էօլէն Հերովդէս դասար քէօթիւ 'էօմր կէչիրմիշլէր խսէ տէ, օ «պէյիւք Հերովդէս» նամը յլա մա'րուֆ տըր։ Ֆրանսա Գրալը 14իւնճի Լուիյէ տախի պէյիւք 'ինվանը վէրիլմիշ խսէ տէ, թարիխնէ աչինա օլան հէր քէսանընն քէօթիւլիւք ճիհէթիյլէ պէյիւք օլտըգընը պիլիր։ Ինչու սախթէ վէ ֆէնա մա'նա իլէ զուլմէթին ըէ"իսի օ-լանա տախի Պէյիւք Շեյթան տէնիլէ պիլիր։ Ցիւնեատա եաշամըշ օլան հիչ պիր ատէմ Շեյթան դասար ֆէթին 'ադլ, պէն ի ինսան հադգընտա տէրին մա'լիւմաթ, սապկի մէրամ վէ շէրը լճասը պապընտա ֆէթանէթ վէ մէհարէթ կէօսթէրմիշ օլմայըպ, տիւնեանընն պէյիւք 'ատա էթմէյի քիմսէլէրտէն հիչ պիրիսի տախի անընն դասար չօդ ֆիւթուհաթ վաղանմամըշ տըր։ Շեյթան ինսանընն խարապընը մուճիպ օլան չօդ մէհարէթլու եօլլար, վէ ֆէվգէլ 'ատէ մուվաֆֆաղիյէթ պուրմըշ տըր։ Էյլէ խսէ, անա Պէյիւք Շեյթան տէմէք լազըմ կէլմէ՞ղ մի։

Ցիւչինճէսիզ տիւնեանընն պէյիւքլիւք հադգընտա տէր միյան էյլէտիյի իչպու էֆքեարըրը նաղար ը տիդդաթա ալըրդատան սոնկրա պու խուսուսատա պիր տէֆ'ա տախի Քրիստոսընն էֆքեարընը նաղար ը տիդդաթա ալալըմ։ Ցիւնեէվի չէօհրէթ սէվտասընատան տօլայը Յակոբոս իլէ Յովհաննէսի թէվրիսի էթմէյի սըրատա «Արանըզատա պէօյիւք օլմադ խաթէյէն խըատէթքեարընը-նըզ օլսուն, վէ արանըզատա պիրինճի օլմադ խաթէյէն դուլունըզ օլսուն," տէ-սի։ Պիր տիկէր միւնասէպէթլէ չայիրա-լէր «Պէյիւք քի՞մ տիր՝ տէյիւ պիրի պիրի իլէ միւպահէսսէ էթմէքտէ" իքէն, վէ «Մէլէքիւթ իւս սէմավաթատա էն պէյիւք քի՞մ տիր" տէյիւ սօրտըզա-ըընատա Լֆէնտիմիզ էօնլէրինտէ պիր քիչիւք չօճուգ տուրտուրուպ, «Հէր քիմ պու չօճուգ կիպի միւթէվազը՝ օ-լուրսա, մէլէքիւթ իւս սէմավաթատա էն պէյիւք օ տըր," տէսի։ Լֆէնտիմիզ-ին իֆատէսինճէ վէ քէնտի նէճիպ միսալընա նաղարէն, պէյիւք անճադ օ տըր քի միւթէվազը՝, ֆէտաքեար վէ էլինտէն կէլէն էյիւնի էթմէյէ արզու-քէշ տիր։ Բապպ Ցիսուս Քրիստոսընն 'էօմր վէ ճիպիլէթինտէ միւշահէտէ օ-լունան պէյիւքլիւյիւ տիւնեա նէ՞ըէտէ կէօրմիշ տիր։ "Օլ քի Ալլահ սուրէ-թինի պուլունտըզը հալտէ Ալլահա միւսավի օլմազը չիքեար սայմատը։ լարին քէնտինի թախսիյէ էտիպ՝ դուլ սուրէթինի ալարադ ինսան միւշապէ-հէթինտէ օլսու։" Հէր չէյ անընն վասը-թասըյլա վիճուտէ կէլմիշ, վէ օ Մէ-լիք Իսա միւլիւք վէ Բապպ Իսա էրպապ իսէ տէ, պիղիմ իչիւն ինսան սուրէ-թինի ալմազա թէնէզզիւլ էյլէտի, սէ-նէլէրճէ պու տիւնեատա սաքին օլաս, թահդիր օլունտը, տէյիւլտիւ, խաթիհ-զա օլունտը, թիւքիւրիւլտիւ։ վէ քէն-տինի պէյիւք դէլան թէվազու'ընա պիր սոն պուրհան կիպի, սուչըզ օլմասըյլէ պէրապէր միճրիմ կիպի իշքէնճէ չէք-մէյէ, վէ հարամիլէր իլէ պէրապէր խաչ իւղէրինտէ էօլմէյէ թէնէզզիւլ էյլէտի։ Ցիսուսըն իպրաղ էթտիյի պու կիպի պիր պէյիւքլիւք էօնիւնտէ ա-տէմիլէր քէնտիլէրինի պէյիւք 'ատատ էթմէյէ ութանմալը տըրլար։ Գալալէ-ռիմիզտէ Զէրէդէոս օղուլլարընընն չէօհ-ըէթէ օլան արզուսը կիպի հէվէս հիսս էտէր իսէք, Բապպըմըզընն շու մէ"ալ-տէքի քէլամընա տիդդաթ էտէլիմ։ Պէյիւք օլմադ խաթէյէն քիւչիւք չօ-ճուգ կիպի միթէվազը՝ օլուպ, դուլ օլմադլա պէյիւք օլսուն։ Գաբրիէլ մէ-լէք վահիթիզ էտիճի Յովհաննէս հադ-գընտա «Բապպընն հուզուրընտա պէօ-յիւք օլաճադ» տէտի, վէ Յովհաննէս տէյիլ քի Ալէքսանտրընն, Հերովդէսին, 14իւնճի Լուինին վէ Զենճի Ֆրէտէրի-քին պէյիւք 'ատատ օլունմասընը մու-ճին պէյիւք 'ատատ օլան 'ամալլէր իլէ, իլա խալահաթ ուզրընա օլան զայրէթի վէ հադիդաթ վէ 'իղզէթ Ալլահ իչիւն օլան տիդ-դաթ ը ֆէտաքեարանէսիյլէ Բապպընն հուզուրընտա պէյիւք օլսուն։ Յովհան-նէս միսիլիւ ֆէտա ի 'էօմր էտէրէք Բապպընն հուզուրընտա պէյիւք օլմադ ֆասըդ տիւնեա նաղարընտա պէյիւք օլմադատան էվլա տըր։

ՓԱՐԱ ՎԷ ՄԻՍԻՕՆԵՐ ՇԻՐՔԷԹԼԷՐԻ
(Մէնէժէրէ Թարգ.)

Տիւնեաստա պուլուսնան ճիւմլէ Խրիսթիյանլարրն հէր նէվ' մէդասիա ի տինիյէ իշիւն սէնէ պէ սէնէ վէրտիյի ադչէնին մէճմու' ի միդտարը թադրիպէն 450 միլեոն լիրա օլուպ, պու հիսապ իւզրէ հէր էրքէք, դարը վէ չօճուգ պաչընա թադրիպէն 36 ղուրուշ տիւշէր։ 1887տէ Վաչինկթընտա իմթիմա' էտէն Ինճիլի Իթթիֆագ մէճլիսինատէ «Ինթիմալէն 1850 թարիխնատէն պէրու Խրիսթիյան 'ալէմատ պուլուսնան Փրոթէսթան քիլիսէլէրինին քէնտիլէրէ մախսուս մէսարիֆ ի բա"իճէտէն մա'տա սրրգ թէպլիր ի պէչարէթ իշիւն վէրտիքլէրի ապչէնին' 'այնի մադսէտէ մէպնի պիւթիւն 18 'ասրլար ղարգընտա վէրիլէնատէն գիյատէ իսկի» իտի'ա օլունմըշ սրր։ Եվրոպա վէ Ամէրիգատա էճնէպլիէրէ թէպլիր ի պէչարէթ իշիւն թէչքիլ օլունմըշ Փրոթէսթան միսիոնէր շիրքէթլէրինէ իպթիտա ի ղուհուրէրինատէն 1880է տէյին վէրիլէն ադչէյէ նաղարէն, իտի'ա ի մէդքիւր տօղրու օլա պիլիր։ Կէօնակէօն ճիհէթլէրատէն ալընան մա'լիւմաթա նաղարէն, մէպլաղ ը մէդքիւրը 61,300,000 լիրատան էքսիք օլմատըղը հիսապ էտիրմիշ տիր քի, պու մէպլաղէն սայքի 45,400,000 լիրասը իմթիմալէն չու օթուզ սէնէ ղարգընտա թօփլանմըշ սրր։ Տախիլի միսիոնէր շիրքէթլէրիյլէ կէօնակէօն մէդասիա ի խայրխահանէ իշիւն վէրիլէն մէպլաղ տախի խայլըճա 'ազիմ տիր։ Շու էլլի սէնէ ղարգընտա հէր նէվ' մէդասիա ի խայրխահանէ իշիւն վէրիլէն մէպլաղլարը նաղար ը տիդդաթա ալտըղըմըզտա պու պապտէ խայլըճա թէրադգի օլտըղընը կէօրէճէյիզ։ Պու վէճհլէ պոլ պոլ վէրիլէն մէպլաղլարա ղայրէթքէչ պիր միւպէչչիր վէ միսիոնէր նաղարբյլա պադտըղըմըզտա էնճամ իշղու վասի' սէրվէթ խազինէլէրինին Քրիստոսըն 'իղղէթի իշիւն դուլլանըլճաղընա դանա'աթ քէսպ էտէրիզ։ Քիլիսէլէրին իշղու ճէլիլ մէրամ իշիւն տանա ղիյատէ ադչէ վէրմէլէրի պաղընտա հէր նէվ' սա'յ ու ղայրէթ տիրիզ էտիլմէմէքտէ տիր։ Հէր սէնէ Խրիսթիյանլարրն հիսսիյաթ ը սէխավէթքեարանէսի թահրիք օլունուպ, անլէր տախի կիթտիքճէ տանա ղիյատէ կէօնիւլ բիղասբյա միսիոնէր շիրքէթլէրինէ եարտըմ էթմէքտէ տիրլէր։

Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր, Քիլիսէ պու պապտէ հատտէն ղիյատէ իւմիտվար օլմամալը տըր։ Կէօնակէօն Խրիսթիյան մէզհէպլէրինին հէրի սէրվէթինին պու մադսէտ իշիւն դուլլանըլճաղը վագթ տանա կէլմէմիշ տիր։ Քիլիսէ ա'զալարընընն տիւնեանընն թէնվիրինէ չալըշան շիրքէթլէրէ վէրտիյի գըյասէն ճիւղ"ի միդտարը նաղար ը տիդդաթա ալտըղըմըզտա, զէնկին Խրիսթիյանլարընն տանա պու պապտէ օլան վաղիֆէ վէ իմթիյազլարընը լայըզը վէճհ իւզրէ թանընմատըզլարընը կէօրէճէյիզ։ Պի հիսապ պէրեքէթլէրին մուճիլի խիյինէ իսնանտըղըմըզ Ինճիլին միլեոնլարճա էօլմէզ ճանլարա վազ' օլունմասը իշիւն պիւթիւն Խրիսթիյան Քիլիսէսինին ա'զալարընընն հէր կիւն պիրի պիր իւսթիւնէ վէրտիյի ադչէնին անճաղ պիր փարա խիյի հիսապ էտիլմիշ տիր։ Հաղիզաթ ը հալտէ անլէրին կիւնտէ վասաթ հիսապ իւզրէ վէրտիքլէրի ի'անէ պիր փարատան տա էքսիք տիր, զիրա միսիոնէր շիրքէթլէրինէ վէրիլէն ադչէնին պիր պէօյիւք զըսմը տախի քիլիսէ ա'զասը օլմայանլար թարաֆընտան վէրիլտիյի պիր հագիգաթ ը մա'լիւմէ տիր։ Պինապէրին, փէք չօգ քիլիսէ ա'զալարը իշղու միսիոնէր շիրքէթլէրինին 'ազիմ վազիֆէ վէ մէս"ուլիյէթ թահթընտա խիքլէրինէ ինանմալարընա բաղմէն, անլէրին իշինէ ասլա եարարմ էթմէմէքտէ տիրլէր։ Միւթթէհիտ ի Ամէրիգանընն սէրվէթ ի մէճմու'ասը 13½ պիլեոն (պիր պիլեոն պին միլեոնա միւսավի տիր) լիրա խիյինի, վէ մէպլաղ ը մէդքիւրընն պէչտէ պիր գըսմընն Ինճիլի քիլիսէ ա'զալարընա 'ա"իտ, վէ քէզա պունլարընն սէնէ պէ սէնէ հէր նէվ' մէդասիա ի Խրիսթիյանիյէ իշիւն վէրտիքլէրի մէպլաղընն 23 միլեոն լիրատան էքսիք օլտըղընը դապուլ էտէրսէք, Ամէրիգալլար միսիլիւ Խրիսթիյան պիր միլէթին Քրիստոսըն մէլէքիութիւնին թէզատտիւմի իշիւն սէրվէթինին 100տէ պիր գըսմընը վէրտիյինի կէօրէճէյիզ։ Վա'իզլէր քէնտի քիլիսէ ա'զալարընա' իշղու ալթուն ըրմազընընն անլէրին սանաըդլարընա ադմասընտան մադսէտ սրրգ անլէրին իսթիրահաթ վէ զէվգ ու սէֆա իլէ եաշայըզ միլեոնլարճա քիմսէլէրին նուր վէ 'իլմտէն մահրում օլարագ էօլմէլէրի տէյիլ, անճաղ սէրվէթ ի մէդքիւրէնին տահա 'ալի վէ մուդատտէս մէրամա մէպնի գուլլանըլմասը իսկինի քէմալ ը կէրմի իլէ թա'լիմ էթմէլի տիրլէր։

ԳԱՖՈՒՆԸՆ ԱԶԸԼՄԱՍԸ
[Պէնտ ի մախսուս]

Ախիրէն խայլը զիյարէթճիլէր իլէ պէրապէր Ինկիլթէրրա Գրալիչասընընն սէրայլարընտան պիրինին իշինատէն կէչմէք չէրէֆինէ նա"իլ օլտուգ։ Պէօյիւք բէսմէլէրի պիղէ իդահ, վէ նաղար ը տիդդաթըմըզը տէֆ'աթլէ պու եա չու նէֆիս էչեայա տա'վէթ էտիպ, անլէրէ տա"իր պիղէ ճալիպ ի տիդդաթ մա'լիւմաթ վէրէն բէհպէրիմիզին արգասը սըրա պիր օտատան տիկէրինէ կիթտիք։ Էլիմիզտէն կէլսէ օտալարընն պա'զըսընտա չամիլ օլտըղլարը նէֆիս վէ զըյմէթտար էչեայը սէյր ու թէմաշա էթմէք իւզրէ տահա ուզուն միւատէթ էյլէնմէք իսթէր իսկյսէք տէ, պիր փօլիս մէ"մուրը արգամըզ սըրա կէլմէքտէ օլուպ, մէրգում էն սօն զիյարէթճի տիկէր օտայա կէչիպ տէ անընն արգասընտան գափույը գափամատըգճա, բէհպէրիմիզ եէնի օտատաքի էչեա ի նէֆիսէյէ տա"իր մա'լիւմաթ վէրմէյէ պաշլամազ իտի։

'Էօմրլէրիմիզի իշղու սէրայա, վէ 'էօմրիւմիզին սէնէլէրինի անընն եէքտիկէրինէ մէրպութ օտալարընա թէչպիհ էտէ պիլիրիզ։ Պէյքի պա'զըլարըմըզ 1890 սէնէսինատէ մէճմունիյէթլէ տահա ուզուն միւատէթ էյլէնմէք իսթէր իտիք։ Կէօրտիյիմիզ իշին միդտար եախօտ խասսիյէթինատէն եախօտ էթտիյիմիզ թէրադգընտան դանի' տէյիլ իսկէք տէ, պիղէ իլերիլէմէմիզ էմր օլունմըշ տըր, վէ պիզ պու էմրէ գարշը տուրամազըզ։ Իշղու պէնտի եազտըղըմըզ սըրտա էսքի սէնէ քէմալ ը սիւ'թթէլ խիթամ պուրմագտա, վէ բէհպէրիմիզ զաթէն անախթարը էօնիւմիզէ աչաճագ օլտըղը եէնի սէնէ քիլիտինէ կէչիրմէքտէ տիր։ Պու պէնտիմիզ դարիյունը քիրամըմըզա եէթիշմէզտէն անլէր մէդքիւր գափունընն իշինատէն կէչմիշ, վէ 1890 սէնէսինէ մախսուս օլան չէյլէր անճաղ խաթըրէլէր մադամընտա պուլունմըշ օլաճագ տըր։ Ֆագաթ պունտան անլէրին արթըզ էչեա ի մէդքիւրէյէ հիչ մէրազլարը օլմատըղը իսթինթաճ օլունմամազ։ Պիզ սէրայըն պէօյիւք զիյաֆէթ օտասընտան սէլամըզ օտասընա կէչիյիմիզտէ, զիյաֆէթ սալօնընընն մէֆրուշաթընը արթըզ կէօրմէմէքտէ իսի իսէք տէ, եէնէ էվվէլքի հալտէ զալարընը պիլիյօր իսիք։ Վէ 'էօմրիւմիզին հէնուզ իշինատէն կէչիյիմիզ օտասընընն գափանըպ, գըյամէթ կիւնիւնէ գատար մէօրլէնտիյինի պիլիր իսէք տէ, օ զէման եէնէ պիզիմ էօնիւմիզտէ աչըլաճագ, վէ պիզ հէր շէյի թամմ պրագտըղըմըզ հալտէ պուլաճազըզ։ Սէրայըն տա"իրէլերինի թէզեին էտէն տէօչէմէճիլէր, րէսսամլար վէ եալտըզճըլարընը քեաֆիֆէսի էօլմիւշէր իսէ տէ, անլէրին էսէրլերի պագի գալմագտա օլուպ, չան ու չէօհրէթլէրինի ի'լան էթմէքտէ տիրլէր, զիրա անճաղ մահիր բէսսամլար միլլէթին մաթպու' ը մուֆիախխամընընն տա"իրէլերինի թէզեինէ տա'վէթ օլունուրլար իսի։ 'Էօմրիւմիզին սօն օտասընը թէզեին եախօտ թէտնիս էյլէյէն 'ամէլլերիմիզ պագի զալը, զիրա «'ամէլլերի արալարընճա կիտէր,» քէլամը հէմ խայր 'ամէլլէր հէմ տէ քէօթիւ 'ամէլլէր իշիւն սահիհ տիր։ Էյէր մէդքիւր 'ամէլլէր պիղի մէտհ էտէրլէրսէ, մութլո՛ւ պիղէ։ Ինսանլարընն պիղի մէտհ եա զէմմ էթմէլէրինին ճիւզ"ի էհէմմիյէթի օլուպ, գատերիմիզի թագտիր էտէն չէյ քէնտի 'ամէլլերիմիզին հիւքմ ու գարարը տըր, զիրա հէր քէսէ ճէսէտատէ օլարագ էթտիյի չէյլերին 'իվազընը վէրէն օղ Հաքիմ ի 'ադիմին ի'լամը 'ամէլլերիմիզէ կէօրէ օլաճագ տըր։

Ֆագաթ եէնի սէնէնին գափուսընտաքի անախթարընն սէսինի զաթէն իշթիմէքտէ օլտըղըմըզտան, իլերի պագըպ տա իշղու եէնի օտանընն իշինատէ նէյէր պուլունտըղընը պիլմէյէ մէրագ էթմէմիզ թագտի'ի իսէ տէ, անտէ պուլունան չէյլերի եալընըզ Ալլահ պիլիր։ Պիր ճիհէթլէ, 'էօմրիւմիզիւ զայէթ ճէսիմ օլան Քէնթքի մադարասընընտա, էլիմիզտէ զիֆիրի դարանլըզը տէֆ'լէ եօլումըզը անճաղ պիր դաչ 'ատըմ կէօրէ պիլէճէք գատար թէնվիր էտէ պիլէն պիր մօմ պուլունտըղը հալտէ, անընն պիր օտասընտան տիկէրինէ կէչմէյէ պէնկէթմէմիզ տահա միւնասիպ տիր։ Ֆագաթ իշղու մէս"էլէ պիղի ճիւչար ը իղթիրապ էթմէմէլի տիր, զիրա 1891 սէնէսի Դեկա. եախօտ Յունիս այլարընընն մէս"ուլիյէթլերի տահա կէլմէմիշ խիյի կիպի, գապիլ քի հիչ տէ կէլմէյէճէք տիր։ Պիղիմ վաղիֆէ ի հաղըրէմիզ սէնէյէ տօղրու սուրէթտէ պաշլամագ, վէ կիրտիյիմիզ օտանընն կէօրէ պիլտիյիմիզ ճիհէթլերինի ա'մալ ը մուֆիտէ վէ սաաղլամիզ իլէ թէզեին վէ թէֆրիչ էթմէք տիր։ 'Ամէպա 1890 սէնէսինատէ էլիմիզտէն կէլէն հէր շէյի իճրա էթմի՞ք մի։ Ο զէման վասըլ օլտըղըմըզ տէրէճէ ի Ֆագիլէթ վէ 'ուլվիյէթլէ գանի' օլմը՞չ մըյըզ։ Տէրուն վէ սըյրէթլերիմիզի թաթհիր վէ թէրֆի'է ղուլլանա պիլէճէյիմիզ հիչ պիր շէյ թէրք էթմէմիշ միյիզ։ Տօսթլարըմըզընը քէնտիլէրէ էթտիյիմիզ շէյլերտէն տօլայը մէճմուն օլմաղա սեպեպի վա՞ր մը տըր։ Ճէնապ ը Հագգ քէնտիսի ուզրընա լիֆա էթտիյիմիզ խըտմէթտէն մէճմո՞ւն մը տըր։ Հաթթա 1890 սէնէսինէ մախսուս օլան գուլյուտաթ ը հայաթիյէմիզ պիղի թէսէլլի կէճէք պիր հալտէ օլսա պիլէ, եէնի սէնէ զարգընտա տահա էյի 'ամէլլերտէ պուլունմամըզ լազըմէտէն տիր, զիրա հէր հաղիգի հայաթ նէշվ ու նէմա պուլան պիր հայաթ տըր։ Պիզ 'էօմրիւմիզին կէչմիշ սէնէլէրինին քեաֆիֆէսինատէն տահա էյի օլան պիր սէ-

նէյէ, եա'նի 1891 սէնէսինէ պա՛շլայօրըզ։ Սէնէ ի մաղիյէ զարգընտա տահա զիյատէ ճիտտի, տահա ինսանիյէթլի, տահա փաք վէ տահա մուհապպէթլի օլմատըզմըզտան տօլայը քէմալ ը Թէվֆիգ՝ իլէ ճէնտապ ը Հագգտան 'ափվ, վէ պու սէնէ տահա էյի պիր 'էօմր կէչիրմէք լուԹֆընը պիզե իհսան էյլէմէսինի իմանլէ տիլէյէլիմ, վէ ճիւմլէմիզի տահա զիյատէ սատրգ դըլմասը պապընտա պիրի պիրիմիզ իչիւն տու՛ա էտէլիմ։

Էյէր պու վէճհլէ հարէքէթ էտէր իսէք, իչպու կիրտիյիմիզ օտա զէմինի հայաթ խանէմիզին սոն օտասը օլուպ օլմասընտա հիչ պիր պէ՞ս եօզ տըր։ Սատրգ վէ մունԹազը օլան դուլ հէր սա՛ԹԹ էֆէնտիսինի իսԹիգպալա հազըր օլուր։ Էօնիւմիւզտէ աչրյան գափու պիզի իչպու տարը տիւնեատա հայաթը տիկէր պիր սէնէսինէ կիրտիրիր իսէ, Փէտէրիմիզին պուրատա էԹմէմիզ իչիւն տահա զիյատէ իչի օլմասընը կէօսԹէրէճէյինտէն տօլայը մէսրուր օլա պիլիրիզ։ Էյէր պիզ անըն իչինտէն էպէտիլիյէ կէչէրսէք, պիլ ճիւմլէ աղրը վէ էլէմլերի իլէ էպէտ արգամըզտա Թէրք էտէճէյիմիզտէն տօլայը մէսրուր օլուրըզ։

Շիւպհէ եօգ քի իչպու սէնէ զարգընտա գարիյունը քիրամըմըզտան պա՛զըսը իւզերինէ էօլիւմ կէլէճէք տիր։ Սաղլանմըշ օլատըզ գարանլըզ պիր քէօչէտէն էլինի ուզատըպ իչիմիզտէն պա՛զըլարընը հազալամալարը իչիւն ճէնտապ ը Հագգա պիլ իԹԹիֆագ տու՛ա էտէլիմ։ Գապիլ քի գարիյունը քիրամըմըզընը վէրաքէնտէ պուլունտըզը պա՛զը Թարաֆլարտա վէֆիյաԹընը միգտարը ֆէվգ էլ հատտ չօգ օլաճագ տըր։ 1889 սէնէսինին եաղ մէվսիմի զարգընտա Պաղտատ իլէ ճիվարընտա գօլէրա 'իլէԹի զուհուր, վէ պիր գաչ պին քիչի վէֆաԹ էյլէտի։ Պու սէնէ Մարտին հավալիսի իլէ ճէզիրէտէ վէ պիր աղ սոնկրա Հիճազտա գօլէրա զուհուր էԹտի իսէ տէ, էլ նէվմ պիւԹիւն օլ Թարաֆլարտա պիւսպիւԹիւն միւնտէֆի՝ օլմուչ, վէ չիմտիլիք քէնտի խարմանընը Սիւրիյա վէ Ատանա վիլայէԹլէրինտէ սավուրմատտա պուլունմըշ տըր։ Պէյրի Հիւքիւմէթ ի Սէնիյէնին իԹԹիխազ էԹտիյի պունճա Թէտապիր ի իհԹիյաԹիյէյ բաղմէն, գօլէրա չիմտիյէ գատտար զուհուր էԹմէտիյի սա՞իր Թարաֆլարա տախի սիրայէթ էտէր։ Հալէպ, Համա վէ Հումսընն Թէճրիպէ ի ախիրկլէրի գօլէրանընն հէր հանկի պիր մահալտէ պիր չօգ այլար հիւքմ սիւրմէյէճէյինէ տա՞իր պիզե իւմիտ վէրմէքտէ իսէ տէ, զըսսա պիր միւտտէթ հիւքմ սիւրմէսի պու սէնէ վէֆաԹ էտէնլերին սայրասընը խայլրճա Թէզեիտ էտէ պիլիր։ Տիկէր հէր չէյ սրրասընտա օլտըզը հալտէ, էօլիւմտէն էն աղ գօրգանլար էն զիյատէ սէլամէԹտէ օլանլար տըր։ Տա՞իմի խավֆ ու էնտիչէ հալէթի՝ վիւճուտը 'իլէԹին հիւճումընա միւսԹա՛իտ զըլար։ Էյէր պիզ հագիգաԹէն էպէտիյէթ գափուսընընն էօնիւմիւզտէ աչըլմասընա հազըր խտիյիմիզի հիսս էտէ պիլիր իսէք, վէ իրատէ ի իլահիյէ տախի պու մէրքէզտէ իսէ, վէ 'իլէԹին մէն' ի սիրայէթի զըմնընտա էլիմիզտէն կէլէն հէր կէօնէ Թէտապիր ի իհԹիյաԹիյէյի իԹԹիխազ էտիյօր իսէք, փէք իհԹիմալ քի 'իլէԹ սաքին օլտըզըմըզ չէհրատ զուհուր էԹսէ պիլէ պիզտէն կէչէճէք տիր։

Էյէր ճիհանտա էն մուհիմմ գափուլարընն անախԹարլարընը Թաչբյան Զաթըն տօսԹլարը իսէք, հէր նէվ' գափուսընն աչրմասընա հազըր օլա պիլիրիզ։ Իչպու Զաթ հագգընտա (Վահ. 3. 7) «Դաւիթին անախԹարընա մալիք օլուպ, աչտըզընը քիմսէ գափայամազ, վէ գափատըզընը քիմսէ ա-չամազ,» տէնիրմիշ տիր։ Պու Զաթ միւ"-մինլերին բուհանի ճէմա՛աԹընա վէ իչպու ճէմա՛աԹընն տար ը էպէտիսի օլան ճէնտէթէ կիրմէմիզ սէպէպ օլան անախԹարա մալիք օլուպ, զապուլ էԹմէք իսԹէտիյի քիմսէլերի հիչ քիմսէ օրայա կիրմէքտէն մէն' էտէմէտիյի կիպի, Թարտ էԹմէք իսԹէտիյի քիմսէլերի տախի անլէրէ իսխալ էտէմէզ։ Օլ Զաթ ը ճէլիլ մէզքիւր քիլիտի Թէվգի'ինտէն պիրինէ Թէլիմ էտէ պիլիր իսէ տէ, (Մատթ. 16. 19) անճագ քէնտինին էմրիյլէ գուլլանըլա պիլիր։ Պետրոս ըէսուլ մին Թարաֆ Իլահ վաղ' օլունմըշ խէլաս չարԹլարընա Թէվֆիգ ի մու'ամէլէ էԹմէյէն պիր քիմսէյի պաչգա պիր քիմսէտէն զիյատ ճէնտէթէ խսխալ էտէմէզ։ Քրիստոսըն սէչտիյի վէ պէյէնտիյի քիմսէլէր վէ անճագ անլէր գափուլարտան չէհրէ կիրմէյէ միւսԹահազդ օլաճագլար տըր։

Քրիստոսըն Թաչբարզը տիկէր անախԹարլար «Հավիյէ իլէ մէվԹին անախԹարլարը» տըրլար։ (Վահ. 1. 18) Պիր մէլէք հավիյէնին անախԹարլարընը գուլլանմագ վազիֆէսիյլէ միւքելլէֆ օլա պիլիր իսէ տէ, (Վահ. 20. 1) մէզքիւր անախԹարը անճագ ճէնտապ ը Հագգըն էմրիյլէ գուլլանա պիլիր։ Հիչ քիմսէ բասԹ կէլէ իբինճի էօլիւմէ տիւչար օլուպ, մահալը 'աղապա աԹըլմագ։ «Քեաֆիֆէ ի զէմինին հաքիմի»նին վէրտիյի հիւքմ ու զարարա Թէվֆիգէն օլմատըզճա պիր քիմսէնին օլ միւտիչ գափուտան կէչմէսի մուհալ տըր։

Ցիսուս ճէնտէթ վէ ճէհէնտէմին անախԹարլարընա մալիք տիր։ 'Աճէպա Ցիսուս պիզիմ տօսԹումը՞զ մը տըր։

ՔԻԹԱՊ Ը ՄՈՒԳԱՏՏԷՍԷ ԹԷ'ԱԼԼԻՒԳԻ ՕԼԱՆ ՄԷՄԱԼԻՔՏԷ ԹԷՀԱՐԻՅԱԹ Ը ԱԽԻՐԷ

(Հ։ԳԷՆԷ։ Բէվ։-)

Քիթապ ը Մուգատտէսէ Թէ'ալլիւգի օլան մէքէան ու զէմանլերի Թէհարրի էԹմէք իչիւն չիրքէթլէր իլէ՝ ալիմ զաԹլարը պու գատտար վազԹ վէ փարա սարֆընա սէվգ էյլէյէն չէյ՝ էզմինէ ի գանիմէտէ եաչայան պիր մէչհուր գավմըն (պէն ի Իսրայէլին) ֆարգը ահվալընը անկլամագ պապընտա սրրֆ պիր մերագ տէյիլ տիր։ Հէր նէ զէման պու կիպի ԹէհարրիյաԹ իճրա օլունմըշ իսէ, Քիթապ ը Մուգատտէսին 'իլմի իլէրի կիԹմիշ տիր։ Էյէր Քիթապ ը Մուգատտէսին հէր նօգԹա վէ հարֆը իլնամը իյահի իլէ եաղըմըշ իսէ, անըն հէր հանկի պիր ճիհէթինին իզահը իչիւն պէզլ օլունան սա՛յ ու զայրէթ ֆա՞իտէտէն խալի օլամազ։ Սուրէթ ի քեամիլէ վէ 'ամիզէտէ ԹահԹ ը Թէզիվզ ալընաճագ պիր չէյ վար իսէ, օ տախի Քիթապ ը Մուգատտէսէ Թէ'ալլիւգի օլան խուսուսաԹ տըր։ Օն, եիրմի սէնէ վէ պա խուսուս չու պիր գաչ այլար զարֆընտա՝ կէչէն 18 'ասր զարֆընտա օլտըզընտան զիյատէ պու պապտէ ԹէհարրիյաԹ իճրա օլունմըշ տըր։ Քիթապ ը Մուգատտէսէ մէզքիւր վազը'ալէրին մանզարը օլան մէմլէքէթ գըԹ'ալարը Թէհարրի օլունարագ ճալիպ ի տիզգաԹ վէ միւֆիտ մա'լիւմաԹլար քէսպ օլունմագտա տըր քի, Քիթապ ը մէզքիւրը Թէթէպպիւ' էտէնլէր իչիւն զայէթլէ զի գըյմէթ տիր։ Եալընըզ ՑիլիսԹին տիյարընը Թէհարրի էԹմէք մագսէտինէ մէպնի ԻնկիլԹէրրա վէ Ալմանիատա զէվաԹ ը 'իւլէմատան միւրէքքէպ չիրքէթլէր Թէչքիլ օլունմըշ տըր։ Պա խուսուս Ինկիլիզ չիրքէթի Իրտանընն զարպ ճիհէթինտէ Դանտան Բերսաբէյէ գատար հէր Թարաֆը գարըշ գարըշ Թէհարրի էտէրէք փէք չօգ մատտէ իսԹիհսալ ու ճէմ' էյլէմիշ տիր։ Ալման չիրքէթի տախի անճագ 12 սէնէ ադտէմ Թէչէքքիւլ էԹմիշ, վէ օլ գատտար միւսա՛իտ վասրԹալարա մալիք օ-լամամըշ իսէ տէ, կէօնակէօն ֆուրսաԹ-լարլա Տիյարը Մուգատտէսէյէ վուգու' պուլան սէֆէրլէր իլէ օլ ճիհէթի ուսուլը 'իլմիյէ իւզրէ Թէհարրի էԹմէյէ միւյէսսէր օլա պիրմիշ տիր։ Ինկլիզ չիրքէթի իչպու մագսէտինտէ միւյէսսէր օլմագ իչիւն 'ալիմ ֆուրսաԹ ու չարէլէրէ մալիք օլուպ, հէր իւչ այտա պիր նէչր օլունան բիփօրԹ-լար եէնի եէնի ԹէհարրիյաԹ հագգընտա մա'լիւմաԹ վէրմէքտէ տիրլեր։ Ալման չիրքէթ Թարաֆընտան նէչր էտիլէն Զ-ՅՆՇԼԷՖ նամ ճէրիտէ պու պապտէ մա'լիւմաԹլար վէրէն էն էյի էվրագ ը հավատիսատէն պիրի տիր։ Ամերիգատա պու մագսէտէ մէպնի Թէչքիլ օլունան չիրքէթ պունտան Թագրիպէն 13 սէնէ ադտէմ Իրտանընն չարդ ճիհէթինտէ վագը' տիյարը Թէհարրի իչիւն պիր գաֆիլէ իրսալլյա սէմԹ ի մէզքիւր հագգընտա չայան ը Ի'Թիմատ մա'լիւմաԹ ալմըշ տըր։ Գափտան Լինչին բիյասէԹի ԹահԹընտա Թէչքիլ օլունուպ տա Միւ-ԹԷհիտ ի Ամերիգատան կիտէն գաֆիլէ Պահր ը ԼուԹ հագգընտա էն տագիգ Թէտ-գիգաԹ իճրա էտէ պիլմիշ տիր։ Սա՞իր չիր-քէթ, գաֆիլէ վէ ֆէրտլեր տախի պուն-լարա միւմասիլ իչ կէօրմիւշլեր, չու գա-տատ քի անլէրին ԹէհարրիյաԹը պու տէ-բէճէ վասի' օլմամըշ տըր։ Տիյարը Մու-գատտէսէյի ուսուլը 'իլմիյէ իւզրէ Թէհար-րի էտէնլերին գլաղուզը օլան Նիւ Եօրգը Փրօֆ. Բօպլինսըն խուսուսա պու պապտէ չայան ը տիգգաԹ օլուպ, միւմանիլէյին «ԹէհարրիյաԹ ը մուգատտէսէ» նամ էսէրի հալա մերճի' կիպի գուլլանըլմագտա տըր։ Միւմանիլէյին խալէֆլերի արասընտա իհ-Թիմալէն պու պապտէ էն զիյատէ մու-վաֆֆագիյէԹ փէղիր զաԹ ախիրէն Երու-սաղէմտէ ՄիւԹԹէհիտ ի Ամերիգա հիւ-քիւմէթի զանսօլօսը օլան Սիլաս Մէրիլ տիր։ Միւմանիլէյի ՖիլիսԹին տիյարընա մախսուս գուչլարը ԹէֆԹիչ էԹմէսի, վէ Երուսա-զէմին ախիրէն քէչֆ օլունան իքինճի սուրը իւզերինէ նէչր էԹտիյի էսէրի, վէ էֆէն-տիմիզին Թամմ հանկի նօգԹատա սապլ է-տիլտիյինէ տա՞իր միւսլահասէյէ օլան մու-'ալլիմէթի սայէսինտէ կէրէք Էվրօպա վէ կէրէք Ամերիգա 'իւլէմասը արասընտա քէսպ ի իչԹիհար էյլէմիշ տիր։ Փէնսիլվա-նիա էյալէթի տար իւլ ֆիւնունը Թարա-ֆընտան Փրօֆ. Ճօն Փիթըրսըն բիյասէԹի ԹահԹընտա կէօնտէրիլէն գաֆիլէտէն տախի պէօյիւք պէօյիւք սէմերելեր մէ"մուլ էտիլ-մէքտէ իսէ տէ, գաֆիլէ ի մէզքիւրէ տահա իչինի իքմալ էԹմէմիշ տիր։

ՖագաԹ Քիթապ ը Մուգատտէսէ Թէ'ալ-լիւգի օլան տիյարտա իճրա էտիլէն իչպու ԹէհարրիյաԹընն էյի սէմերէսի սալԹ 'իլմի ճօղրաֆիյա վէ 'իլմի Թա'րիֆի մէվզի'է (տեղագրութիւն) միւնհասր տէյիլ տիր։ Էյէր Քիթապ ը Մուգատտէսին Թա'րիֆլերին անկլամագ խԹէր խսէք, էհալի ի չարզիյէնին ատապ ու 'ատաԹընա՞տիգգաԹ էԹմէք պու խուսուստա եարտըմ էտէր։ Մու-

հաֆազաքեարլրդ բուհը էհալի ի չարդիյէ-նին պիր 'ալամէթ ի ֆարիդասը օլուպ, մէ-տէնիյէթ ի ղարպիյէնին անլէր արասընտա թէրազդիսինէ էնկել իսէ տէ, Մուդատ-տեր ի իլահի իլէ վէ պու բուհ սայէսինտէ Քիթապը Մուդատտէսէ թէ'ալիւդի օլան մէմլէքէթ վէ գավմլարըն էսէրլերի պագի գալարագ 'ալիմլեր չիմտի անլերի թագտիր, վէ սուրէթ ի հասանէտէ իսթի'մալ էթմէք-տէ տիրլեր։ 'Ասրլար միւրուր էթմիշ օլուպ, Երուսաղէմ օն եէսի տէֆ'ա թասրիպ է-տիլմիշ, գատիմ չէնր չիմախքինին ալթընտա կէօմիւլմիւշ, վէ տիյարըն սա"իր գասապա վէ գարիյէլերի 'այնի ֆէլաքէթլերէ տիւշար օլմուշլար իսէ տէ, չիմտի հալա Ֆիլիսթին վէ սէքէնէսի գույուտաֆ ը մուզատտէսէտէ թա'րիֆ օլունտըղընտան չօգ ֆարգը հալ-տէ տէյիլ տիր։ Սիզ ու ի'թանըն չիմտի տախի Աբրահամըն զէմանընտա օյտրզը մին-վալ իւզրէ իճրա, վէ արազինին 'այնի թարղտա զէր' ու թիմար էտիլմէսի, վէ չիմտի տախի Բեթլէհէմ էհալիսինին պիրի պիրլէրինէ Պօազ իլէ օրազճըլարընը էթ-տիքլերի կիպի սէլամ վէրմէլերի՝ եիրմի 'ասրլարտան պէրու վուդու' պուլան տաղ-տաղայարըն մէմլէքէթ վէ էհալիյի ճիւզ"էն թէպտիլ էտէ պիրմիշ իտիյինէ պիր մինալ տըր։

Ցագաթ թէհարրիյաթ Քիթապը Մուս-գատտէսէ թէ'ալիւդի օլան սա"իր մէմլէ-քէթլերտէ տախի 'այնի չէվգ ու զայրէթլէ իլերի կէօթիւրիւմէքտէ տիր։ Ֆիլիսթինին մէվզի' ի թապի'իսի իլէ թարիխինտէն նաշի տիյար ը մէզքիւրէնին էհալիսի էզմինէ ի գատիմէնին հէվ պաչլըճա գավմլարը իլէ 'ալագատար իտիլեր։ Պէն ի Իսրայէլ տէյիլ եալընըզ էտօմիլեր, Մու'ապիլեր վէ Ֆի-լիսթիլեր միսիլիւ ուֆագ թէֆէք գավմ-լարա, իլա գա· վէթէլ Մը·ռիլեր, Սչ·ուրի-լեր, Պա'պելիլեր վէ 'Ամէմլեր իլէ տախի չօգ տէֆ'ա հէմպախթ օլմուշլար իտի։ Մէմա-լիք ի մէզզուրէտտէ տախի թէհարրիյաթ իճ-բասըյլա Քիթապ ը Մուդատտէսին թէֆսիր ու իզահընա մէտար օլան խայլը սէմէրլեր հուսուլէ կէլմիշ տիր։

(Մաղա'գը Վար)

ՈՒՑԳՈՒ ԻԶԻՆՏԷ ԻՇԼԷՄԷՐ
(Մաս. Մեռնէբլ Ճըրնէլ)

Պիր գաչ այտան պէրու մի'տէսինտէ եա-բա օլան պիր խաթունը թէտավի էթմէք-տէ իմ։ Էնտա ի թէտավիմտէ մէրգումէնին սէնէլերտէն պէրու կէճէ ույգուսը արա-սընտա կէզտիյինի, վէ պա'զը թուհաֆ իշ-լերտէ պուլունտըղընը անկլատըմ։ Մէր-գումէնին քէնտինէ խոշ կէօրիւնմէյէն պիր թագըմ բուսպասը օլարագ թագըմըն իշինա-տէն եելէյի ալըպ զօնշուսընա կէօթիւբտիւ, վէ գօնշուսը իլէ պէրապէր եելէյին թէպէտ-տիւլաթա միւհթաճ իտիյինէ գարար վէր-տիլեր։ Խաթուն օլ կէճէ ույգուսընտա եէ-լեյի եա սագլատը վէ եախօտ զայպ էթտի· հէր նէ հալ իսէ, եելէք պուլունմատը։ Պաշ-գա պիր սըրատա տախի մէրգումէ ույանա-րագ քէնտի քէնտինի 'արապա իշինտէ պուլտու։ Պիր տէֆ'ա զէվճի մէրգումէյի ույգուսը իշինտէ չանտիշինին տամը իւս-թիւնտէ օթուրուր պուլտու։ Մէրգումէ ույգու արասը չիմենզարտա օթուրուր ի-քէն, Սէյնթ Պէրնարա մանասթըրը քէօ-փէյի այագլարընը օմուզլարը իւզերինէ գօ-յարագ տէֆ'ութլէ անը ույանտըրմըշ տըր։ Իշինէ պասըպ ույանմասը իշիւն եաթաղընընն էօնիւնէ պիր գօղա սու գօտուլար իսէ տէ, ույանմատը։ Զօղ տէֆ'ա սապահյարն ու-յանտըղընտա տիզ գափաղընա գատար կէ-ճէլիք գաֆթանընը ըսլանմըշ պուլուր իտի քի, պու կէճէլէյին եաշ օթլար արասընտա կէզտիյինէ պիր էմարէ տիր։

Զիհն եախօտ պէյնին իսթիրահաթ իւզ-րէ ույուլարագ հէր շեյի ունուրթմագտան իսէ ույգու արասը պէօյլէ չիտտէթլէ իշ-լէմէսի՝ իշլէմէնին թարզընա կէօրէ եա բուս-յա վէ եախօտ սեյր ի ֆիլ մէնամ (գիշերա-շրջկուրթիւն) թա'պիր օլունուր։ Պա'զը քիմսէլեր ույգու էնտասընտա հագիգաթ ը հալտէ չէտիա մու'ամլէ ի գիհնիյէտէ պու-լունմըշլար տըր։ Գօնտօրսէ կիւնտիւզիւն քէնտինի զիյատէսիյլէ եօրմուշ օլան պիր թագըմ մուհասէպաթը ույգուսընտա հալ ու ֆասլ էյլէտի։ Պիր մէքթէպ շայիրտի ու-յանրդ օլտրզը վագթ սէրսէմ իտի իսէ տէ, ույգուսը էնտասընտա 'իլմ ի հէնտէսէ վէ ճէպրէ 'ա"իտ մէս"էլէլերի սուրէթ ի ֆէվդ էլ 'ատէտէ հալ ու թէսվիյէ էտէր իտի։ Գօնտիյյագ իլէ Ֆրանգլին ույգու էնտասընտա միւքէմմէլ սուրէթտէ իշ կէօրիւրլեր իտի։

Ույգու էնտասընտա իճրա էտիլէն իշ մու-հասէպաթ ը 'իրմիյէտէն զիյատէ մանզա թան-իրիաթ ը շի'իրիյէյէ 'ա"իտ տիր։ Մէսէլա, Սըր Ճօն Հէրշել ույգու արասը ֆէվդ էլ 'ատէ կիւզել պիր պէյթ շի'ր գալէմէ ալա-բագ ույանտըղընտա անը տէր իտթր էտէ պիրմիշ տիր։ Կէօթէ չօգ տէֆ'ա կէճէ ույ-գուսընտա ֆիքրինէ կէլէն միւյահազայը կիւնտիւզիւն զալէմէ ալըր իտի։ Կուտ՝ ալ-թը պէյթէն 'իպարէթ պիր զաղել գալէմէ ալարագ նօթասընը տախի թէրթիպ էտէն պիր զաթ զիքր էթմիշ տիր։ Պիր կէճէ մէշհուր Իթալիան քէմանքէշ Թարթինիյէ ռույատա չէյթան կէօրիւնէրէք քէմանչէ չարմագտա օլան մէհարէթինի իպրազ էթ-մէյէ անը տա'վէթ էթտի։ Միւմահիէյինին պու սըրատա վուրտըղը էզկի լաթիֆ վէ միւշքիլ օլմասը ճիհէթիյլէ նատիր իւլ էմ-սալ օլուպ, ույանտըղընտա նաղմէյի սու-րէթ ի թամմէտէ զիքր էտէմէզ իտիյսէ տէ, անա պէնկզեր պիր հավա չալա պիլիր իտի։ Էնճամ զիքր էթտիյինի թէրթիպ տախի էյ-լէմիշ օլուպ, նաղմէ ի մէզքիւրէ պու անէ տէյին «Շեյթան էզկիսի» նամըյլա մա'ռուֆ տըր։ Լօրտ Թհրրլօ մէքթէպտէ թահսիլ ի 'իլմ էթմէքտէ իքէն, Լաթին լիսանըյլէ գա-լէմէ ալմազա թէչէպպիւս էթտիյի պիր մէ-գալէյի իքմալ էտէմէյէրէք ֆիքրի օլ մէս"է-լէ իլէ իշթիղալ էթտիյի հալտէ եաթտը վէ ույգուսը էնտասընտա մէգալէյի իքմալ էթ-տի։ Էրթէսի սապահ զիքր էթտիյինտէ օ կիպի պիր նէֆիս մէգալէ թահրիրինէ միւ-յէսսէր օլմասընտան տօլայը ըէֆիզլերի քէն-տիսինի թէպրիք էթտիլեր։

Ցագաթ տահա զարիպ եէրի չուրասը տըր քի, պա'զըլար ույգու էնտասընտա ֆիքրլերինտէ պիր չեյ թէրթիպ եա թէ-սավվուր էթտիքտէն սոնկրա ույգու պաչ-լարընտա օլտրզը հալտէ այագա գալգարագ գալէմէ ալըրլար վէ սոնկրա եաթարլար, ֆագաթ ույանտըղլարընտա հիչ պիր չեյտէն խապէրտար տէյիլ տիրլեր։ Պու կիպի չեյ-լերին մէվսուգիյէթի չիւպհէտէն վարէսթէ օլուպ, տէյիլ եալընըզ զինին, իլա 'ազա-լէլերին տախի իշլէտիյինի, վէ իճրա ի հա-րէքէթտէ օլան տիզգաթը կէօսթէրիր։ Պու կիպի սըրալարտա իշ կէօրէն քիմսէլերին կէօզլերի գավալը օլտրզընը նաղար ը տիզ-գաթա ալըր իսէք, իճրա էտիլէն իշին տօղ-րու վէ տիւզկիւն օլմասընընն 'աճա"իպ ի-տիյինի գապուլ էտէճէյիզ։

'Ասր ը հաղրրըն իպթիտայերինտէ Ամբա-թերտամտա սաքին պիր սարրաֆ միւշքիլ օլան պիր հիսապը հալ ու ֆասլ էթմէսի պապընտա Փրոֆ. Վան Սուինտընա ըէճա էյլէտի։ Փրոֆէսըր չալըշը իսէ տէ մու-վաֆֆագ օլամայըպ, պիր միւմարէսէ ի մա-թէմաթիզիյէ կիպի անը քէնտի չայիրտլերին-տէն օն նէֆէրինէ իհալէ էյլէտի։ Շայիրտ-լերտէն պիրի պու մէս"էլէյէ իքի իւչ կիւն սարֆ ը էֆքեար էթտիքտէն սոնկրա զիհնի քեամիլէն անըն իլէ իշթիղալ էթտիյի հալ-տէ եաթըպ ույուտը։ Սապահյարն ույան-տըղընտա քէնտի էլ եաղըսը իլէ մէս"էլէ-նին քեաղրա իւզերինտէ քեամիլէն հալ օ-լունմըշ իտիյինի կէօրերէք հայրէթտէ գալ-տը։ Կէճէլէյին գալգարագ ույգու արասը վէ գարանլըգտա մէս"էլէյի հալ էթմիշ ի-տի։ Պօրտօտա իֆա ի մէ"մուրիյէթտէ պու-լունան պիր կէնճ բահիպին ույգու արա-սը եաթագտան գալգարագ վա'զ հաղրրլա-մագ 'ատէթինտէ օլտրզը իլը Ֆրանսըզճա մէճմու'աթ իլ 'իլում քիթապընտա նագլ օլունմըշ տըր։ Միւմահիէյինին ույգուտա եաղը եաղտրզընը սա"իրլեր սէղմիշ օլտրգ-լարընտան, ուսուլճա կէօզլերի իլէ քեաղրա պէյնինէ պիր գալըն էօրթիւ գոտուլար իսէ տէ, էվվէլքի գատար միւքէմմէլ սուրէթտէ եաղա պիլտի։ Միւմահիէյինին պիր տէֆ'ա ույգու էնտասընտա կէօսթէրտիյի գուվվէ ի միւմիյիզ տախի զայէթէ ճալիպ ի տիգ-գաթ իտի։ Ֆրանսըզճա «ոգ է ելՀ մա'նա-սընտա օլան «ce divin enfant» իֆատէսի-նի եաղըպ, պա'տէհու «divin» քէլիմէսինի «էճ-գէ օլ-Ն-մաղ լայէ մանա'սընտա օլան «adorable» լուզէթինէ թէպտիլ էյլէտի։ Վէ ամմա հարֆ ը սավթի (ձայնաւոր) իլէ պաչ-լայան պիր սըֆէթտէն էվվել «ce» զօնու-լամագ իտիյինի տէրք էտէրէք «cet» եաղ-տը։ Պաչգա պիր սըրատա տախի իւզերինէ եաղմագտա օլտրզը քեաղրա ալընըպ եէ-րինէ պիր տիկէր քեաղրա գօնուլտը իսէ տէ, անիտէ ֆարգընա վարտը։ Պաչգա պիր սը-րատա տախի նօթա իլէ պէրապէր ալթընա քէլիմէլերինի եաղմագտա օլուպ, քէլիմէլէ-րի իրի հարֆլար իլէ եաղմրզ իտիյինտէն, հէր պիր հէճճա քէնտինէ մախսուս նօթա-նը ալթընա սրզմատը։ Կէնճ պունըն միւ-նասէպէթսիզ օլտրզընը տէրք իլէ նօթայը պօզարագ տիգգաթլա եէնիտէն եաղտը։ Հէվի պու չէյլերի կէօզլերի գավալը օլա-րագ իճրա էթմէսի հայրէթէնկիզ պիր քէյ-ֆիյէթ տիր։

ԱՐԹՐՊ ԶՕՂԱԼՄԱՂԱ ՊԻՐ ԹԷՇՎԻԳ
(Նէ- Եբէ Մեռնէբլ Ճըրնէլ)

Գանատատա վազը' Գուէպէք էյալէթի-նին գանունշինասլար մէճլիսինին սոն իճ-թիմա'ընտա եիրմի եա տահա զիյատէ չօ-ճուզլարը օլան փէտէրլէրէ արազի ի միրի-յէտէն թագրիպէն 400էր տէօնիւմ հիպա էթմէսի պապընտա հիւքիւմէթէ ըուխսաթ վէրէն պիր գանուն թանզիմ վէ գապուլ օ-լունտը։ Գանատատա սաքին Ֆրանսըզ քէօյլիւլերինին էվլատընընն չօղլըզը զարպ ը մէսէլ հիւքմիւնէ կէչմիշ օլուպ, գանուն ը մէզքիւր գապուլ օլունուր օլունմազ 400 տէօնիւմ արազիյէ մալիք օլմագ իչիւն եիւզ-լերճէ քիմսէլեր հիւքիւմէթէ միւրաճա'աթ էթմէյէ պաչլատըլար։ Հոկտեմբերին իպթի-տասընա տէյին չօղ չօճուգ սահիպի օլան 1,250 գատար փէտէրլեր պու խուսուս ի-չիւն հիւքիւմէթէ միւրաճա'աթ էթմիշլեր օլուպ, պաչ վէքիլ զըրա'աթ տա"իրէսինէ պիր զամիմէ օլմագ իւզրէ իչպու փէտէր-

լերին մաթլուպաթընը թահթը թէպիգէ ալմագ վաղիֆէսիյլէ մուվաղղաֆ պիր նա-ղըր բէյասէթի թահթընտա պիր այրը տա-"իրէ տախի աչմաղա մէճպուր օլմուչ տըր։ Փէտէրլէրին մաթլուպաթը դապուլ օլունա պիլմէք իչիւն 'արզըհալլերի չէհր եա քէօյիւն նաղարէթի ի բուհանիյէսի, պէլէտիյէ բէ"իսի վէ թապիպի թարաֆընտան թաստիգ օլունմայը տըր։ Դանատա սիւֆլատա սաքին բէնչպէր թապըմը պէյնինտէ վէլատէթ ի քէսիրէ վուգու' պուլմասընդն սէպէպի՝ կէնճլերին էրքէն էվլէնմելերի, էհալինին սուրէթ ի պէտէնիյէ վէ մա'նէվիյէտէ սաղլամ օլմասը, վէ փարա զըթ իսէ տէ, պէսլէյիճի թա'ամընն զանիլիյի տիր։ Ինչու գանունընն գալապալըզլը 'ա"իլէ խալզը ա'զալարընը զրրա'աթտա իլերի կիթմէք պապընտա թէչվիգ, վէ խալի սէմթլերին էհալի իլէ տօրմասընա եարարմ էտէճէյի չիւպհէտէն վարէսթէ տիր։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ՍՈՒՆԿՈՒՐԼՈՒՏԱ ԶՕՊԱՆ ԹԱԽՍԻՍԻ

Սունկուրլու Եօզղատընն չիմալը զարպընտա վէ օն իքի սա'աթ մէտաֆէսինտէ քեա"ին պիր գասապա օլուպ, անտէ 30 սէնէտէն պէրու Ինճիլին հագիզաթը իւչ եա տէօրթ զէվաթ թարաֆընտան վա'զ ու թէպշիր օլունմըշ տըր։ Ճէմա'աթ խայը զէմանտան պէրու տախիլի վէ խարիճի պա'զը միւշքիլաթա օզրատը իսէ տէ, չիւքիւրլեր օլուն քի, քիլիսէնին Համիսի անը պուանէտէք հրգզ ու հիմայէ էյլէմիշ տիր։ Պու էնատէ կէրէք տա"իրէմիզ միսիոնէրլերի վէ կէրէք եէրլի չօպան վէ վա'իզլեր թարաֆընտան տէֆ'աթլա խուսուսի զիյարէթլեր վէ զայրէթլեր վուգու' պուլտու իսէ տէ, մէ"մուլ օլունան մուհասէնաթ հուսուսէ կէլմէսի։ Պիլա չիւպհէ իչպու զայրէթլեր ֆա"իտէտէն խալի օլմայըպ հէր պիրինին թէ"սիրի օլտու։ Սօնկրա Մէրզիֆունի 'իլմ ի իլահի մէտարէսէսի 1887 սէնէսի թալէպկիհանընտան Հայկ էֆ. Եարտըմեան պաչգա պիրիյլէ պէրապէր Օգոստ. այընընն օն պէչ կիւն թա'թիլինի պու գասապատա կէչիրմէք իսթէյիպ, արզուսընա իսէ մուա'ալիմլերի թարաֆընտան բու ի բիզա կէօսթէրիլտի։ Օրայա միւվասէլէթլերինտէ ճէմա'աթը զաֆլէթտէ պուլուպ, մուհապպէթ բապընթալարը իլէ բապթ օլունմալարը պապընտա 10–15 կիւն ճիտտի սուրէթտէ սա'յ էյլէտիլէր։ Բապպընն մու'ավէնէթի իլէ պիր աէրէճէյէտէք մուվաֆֆաղ օլտուլար իսէ տէ, այրըլմաղա մէճպուր օլարզլարընտան, ճէմա'աթ «Պիզի պու հալտէ նա՞սըլ պրագրպ կիտէճէքսինիզ» տէմէյէ պաչյատը։ Օլ միւտտէթտէ մուվագգաթ պիր վա'իզ պուլունմամասընտան Հ. էֆ. Եարտըմեան իքմալը միւտտէթինէ իւչ այ վար իքէն եարտըմսըզլարա եարտըմ էյլէմէք իւզրէ մէքթէպլինտէն կէրի գալարազ, օլ սըճագ մէվսիմ, սըճագ իզլիմ վէ սա"իր պիր չօզ միւշքիլաթա բաղմէն ճէմա'աթընն խայրը իչիւն իքի այ գալմազա մէճպուր օլտու։ Կէօյա Մուգատտէր ի իլահի միւմիլէյի պաչգա պիր թարզտա զուլանմազ միւրատ էյլէմիշ կիսի օլ էտնատէ չէտիտ պիր խասթալըզա տիւչար օլտու իսէ տէ, պու հալտէ պիլէ զիյարէթինէ կէլէնլերէ մուհապպէթ իւզրէ եաչամալարընը նասիհաթ էյլեր խի։ Ճէնապը Հազզ 'Ինայէթ վէ չէֆգաթը իլէ պու ֆէտաքեար կէնճէ «իսթէրիմ» քի իֆգաթ պուլասընն տէտի, վէ պա'տէհու իքմալը միւտտէթլէ չէհատէթնամէսինի ալլըպ թապիպին թէրթիպի իւզրէ քէնտի ասլ վաթանը օլան Ինճիրլիյէ կէլտի։ Պուրատա տախի Բապպընն խըտմէթինտէ սէքիզ օն այ գատտար քէմալը կէրմի իլէ չալըշըզտան սօնկրա Սունկուրլու ճէմա'աթընընն իճազաթը վէ տա'վէթի իլէ իքի սէնէ եվվէլ օրայա միւվասէլէթ էյլէտի։ Պու միւտտէթտէ քէնտիսինին ճէհտ ու զայրէթի, միւ"էսսիր վա'զլարը, հիւսն ի 'իպրէթի, սըզգ ու սատազաթը իլէ պիւթիւն գասապա էհալիսինին հիւսն ի թէվէճճիւհինէ, խուսուսա միլէթաչլարըմըզընն էյի չէհատէթ վէ թարաֆէյինին մուհապպէթինէ մազհար օլտըզընտան, սէքիզ այատան պէրու չօպան թախսիս օլունմասընա տա"իր արզու պէյան օլունմազտա իտի։ Ճէմա'աթ պու արզուսընա նա"իլ օլա պիլմէք իչիւն Մէրքէզի Իթթիհատընն իճրա"իյէ մէճլիսինէ իֆատէ ի հալ էյլէտի, վէ մէճլիս իսէ արզուսընը գապուլէ չայան կէօրէրէք մէզքիւր խըտմէթին իճրասը իչիւն պիր գոմիսիօն իրսալընա հիմմէթ պույուրտու։

Գոմիսիօն պէչ ա'զատան միւրէքքէպ օլուպ, Նոյ. 22նճի կիւնիւ ֆազ. Պատ. Կարապետ Գրիգորեանընն բիյասէթի վէ Գրիգոր Պ. Եարտըմեանընն քիթապէթի իլէ Սունկուրլուտա իճթիմա' էտիպ մատտէյի թահթը միւթալա'այա ալտը։ Ճէմա'աթ թարաֆընտան իրսալ էտիլէն տա'վէթնամէ վէ վա'իզ էֆէնտիներին տա'վէթնամէյի գապուլինէ տա"իր օլան թահրիրաթը գրա"աթ օլունտըգտան սօնկրա, միւտամիլէյին լիյագաթ վէ ախլաղ ը համիտէսի, մէվզի'ին թալէպի, քիլիսէնին վէ միւպէչչիր իշինին ֆա"իտէսի 'արիզ ու 'ամիզ թարզտա թէֆէքքիւր օլունուպ, Հ. էֆ. Եարտըմեանընն չօպան թախսիս օլունմասը միւնասիպ սաչլըը։

Եէվմի մէզքիւր կէճէ սա'աթ 1½տա ժողովարանտա պէօյիւք պիր զալապալըզ հաղըր օլաբզը հալտէ, վա'իզ ի միւտամիլէյի Խէլոբէյան Ըճէրէդ է ըՌԷյէ, Ըճպղէր է պէՀրէՌ գա"էր օլան հէլոէյՌը, 'ԷՄ է ԷՀՀ է Ռա-պ' է վէ 'ԷՄ է ԷՀՀ է գ-ԷՀ, վէ պէրահինին վէ թա'լիմաթ ը սա"իրէ, քիլիսէ վէ չօպան վէզա"իֆի հագզընտա քէնտիսինէ իրատ օլունան հէր պիր սու"ալէ միւգնի' իդահաթլէ ճէվապ վերտիյինտէն, չօպան թախսիս օլունմասընա գարար վերիլտի։

Էրթէսի Կիրակի կիւնիւ սա'աթ 4 բատտէլերինտէ 300իւ միւթճավզը պիր իզտիհամ հաղըր պուլունուպ խուսուսա տիզգաթ իւլէ իսթիմա' էյլէմելերի մէտոհ չայան իտի։

Եվվէլա, Գ. Պ. Եարտըմեանընն տու'ա վէ իլահի թագտիմի վէ Քիթապ ը Մուգատէսատն գրա"աթ էթմէսիյլէ խըտմէթէ պէտ օլունուպ, Մունճուսուն չօպանը ֆազ. Պատ. Գրիգոր 'Էօմրեան «Պէն ասմա իմ, սիզ չըպուզլար սընըզ» էսասը քէլամը իւզերինէ միւ"էսսիր պիր վա'զ իրատ էյլէտի։ Պա'ռէմա Հ. էֆ. Ե. Եարտըմեան մինպերէ տա'վէթ օլունուպ, տէօրթ մէ"մուրին ի բուհանիյէնին էլլերի հալիմ թարզտա վէ տիզ իւզերինտէ տուրան զաթը թէթվիճլէ ֆազ. Պատ. Եղիա Եարտըմեան (Ինճիրլինին սապզդ չօպանը վէ Պատ. Հայկընն փէտէրի) թախսիս տու'ասընը քէմալը կէրմի իլէ թագտիմ, վէ միւնասիպ պիր իլահի թէքլիֆ էյլէտի։ Պատ. Կ. Գրիգորեան եէնի չօպանտա իսթապլէն փէք միւսթահսէն պիր նասիհաթ վերիպ, միւշարէքէթ իչիւն սաղ էլինի անա թագտիմ էյլէտի։ Ֆազ. Տօգ. Ֆարնավօրթհ ճէմա'աթա վէ քիլիսէյէ խիթապլէն միւ"էսսիր պիր նասիհաթ վերիպ, էն նիհայէ ֆազ. Պատ. Հայկ Ե. Եարտըմեանընն թէքլիֆ էթտիյի թէչէքքիւր իլահիսի վէ պէրէքէթ տու'ասը իլէ խըտմէթէ խիթամ վերիլտի։

Ազչամ սա'աթ 9ատա 'Աչա ի Բապպանի իճրա օլունաճազընտան, Տօգ. Ֆարնավօրթհ թարաֆընտան հալէ միւնասիպ պիր նասիհաթ վերիլիպ, անտէն Պատ. Ե. Եարտըմեան թարաֆընտան վաֆթիզէ տա"իր իրատը քէլամ էտիլերէք վաֆթիզ այինի իճրա էտիլտի։ Պատ. Կ. Գրիգորեան վէ Պատ. Հ. Եարտըմեան միւշթերէքէն 'Աչա ի Բապպանի այինինի իճրա էյլէտիլեր։

Ճէնապը Հազզըն մէզքիւր քիլիսէ իլէ եէնի չօպանընը էքտար ը քէՀԼիյէտէն մասուն պույուրուպ, խան, խ-դբ վէ ռ-հապպէնտէ սապիթ գատէմ էյլէմէսինի էզ տիլ ու ճան իսթիրնամ էյլերիմ։

Ինճիրլի Գ. Պ. ԵԱՐՏԸՄԵԱՆ

Դեկտ. 5, 1890

ԻՍԹԻՆԱՖ ՏԱ'ՎԱՅԸՆԸՆ ՍՈՒՐԷԹ Ի ՃԷՐԷՅԱՆԸ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՏԸՐ

Պիր ի'լամընն գապիլ ի իսթինաֆ օլուպ օլմամասը տա'վանընն նէվ'ինէ մէրպութ պիր մէս"էլէ օլուպ, վերիլէն հիւքմէ մէնութ տէյիլ տիր։ Միւտտա'ի եիւզ պին զուրուչ տա'վա էտիպ տէ մահքէմէ իքի պին զուրուչ հիւքմ էթմիչ օլսա, օլ տա'վա իսթինաֆ օլունուր։ Պիր տա'վա գապիլ ի իսթինաֆ օլմագ իչիւն տա'վա ի մէզքիւրէ եա պէչ պին զուրուչլըզ վէ եա տա օլ զըյմէթտէ օլան վէ եա սէնէվի պէչ եիւզ զուրուչ վէ տահա զիյատէ իրատ վերիր էմվալը զայր ի մէնգուլէ օլմալը տըր։ Պունտան մա'տա գապիլ ի իսթինաֆ օլան գարարլար վար տըր քի, իլերիտէ պէյան զըլընաճազ տըր։ Սոբլ իսթինաֆ մահքէմէսի մէրքէզ ի վիլայէթտէ օլուպ, ֆագաթ թէչքիլաթ ը մէհաքիմ գանունը մուճէպլինճէ մէրքէզ ի լիվա, եա'նի սանճագ պիտայէթ մահքէմէսի տախի իսթինաֆ տա'վասընը բույ"էթ էթմէք սէլահիյէթինի հա"իզ տիր, չէօյլէ քի գազալարտան, եա'նի գա"իմագամ օթուրուր մահալլերտէն օն պին զուրուչ գըյմէթ վէ եախսա սէնէվի պին զուրուչ իրատ, վէ եա գըյմէթի թա'ելին վէ թագտիր օլունմամըշ պիր չէյ իւզերինէ վերիլէն հիւքմլեր իչիւն իսթինաֆ էտէն քիմսէնին կէրէք լիվայա վէ կէրէք վիլայէթէ իսթինաֆ էթմէյէ հագզ ը իխթիյարը վար տըր։ Տա'վա պու միգտարտան էքսիք օլուր իսէ, միճէրրէտ լիվա պիտայէթ մահքէմէսինտէ բու"յէթ օլունմագ իզթիզա էտէր. զիրա վազի' ի գանունընն լիվա պիտայէթինէ իսթինաֆ սէլահիյէթինի 'իլավէ էթմէսի, օն պին զուրուչտան տուն օլան տէ'ավինին օլ գատտար էհէմմիյէթի հա"իզ օլմամասը իլէ միւսթէ"նիֆին (իսթինաֆ էտէն քիմսէնին) թա վիլայէթտէ օլան իսթինաֆ մահքէմէսինէ միւրաճա'աթ էթմէք իչիւն էտէճէյի մէսարիֆ քիւլֆէթինտէն սըյանէթ մագսէտինէ միւպթէնի օլուպ, անտէն զիյատէ օլան տա'վալար իչիւն տախի պիր հագգ ը իխթիյար պրագմըշ տըր։

Պուրատա պիր մէս"էլէ ի գանունիյէ վարիտ ի խաթր օլա պիլիր։ Պիր գազա պիտայէթ մահքէմէսինտէն հիւքմ ի գաթ'ի վերիլմէզտէն, մատամ քի միւսթէ"նիֆին հէր իքի իսթինաֆ մէրճի'ինէ միւրաճա'աթա հագգ ը իխթիյարը վար տըր, պիր ճիհէթի հագգընտա լիվա պիտայէթ մահքէմէսինէ միւրաճա'աթ էտէրէք, լիվա պիտայէթ մահքէմէսի օլ ճիհէթի իսթինաֆէն պիթ թէզիզ 'ա"իտ օլտըզը մահքէմէսինէ իրսալ

պիրլէ, ախիրէն տա'վայա դաղա պիտայէթ մանքէմէսի հիւքմի դաթ'ի վերմէսի իւղէրինէ, հիւքմի վադը'ը պու քէրրէ մէրքեզի վիլայէթ իսթինաքընտա թէտրիզ էթմէրէ պիլի՞ր մի, վէ սէլահիյէթի օրմայան պէօյլէ պիր մանքէմէյէ իսթինաքը տա'վա էթմիշ օլտըղընա լիվա պիտայէթ մանքէմէսինճէ միւտաէթ ի իսթինաք միւրուր էթմիշ օրմա՞զ մը։ Պու վէք 'ադիմ պահսը մուճիպ օրմուշ օլուպ, մանքէմէ ի թէմիզիմիզին չիմտիլիք պու մէս"էլէ հագդընտա դարարը չու մէրքէզտէ պուլունմըշ տըր։ Մատամ քի տա'վանը՝ էվվէլճէ պիր ճիհէթինի լիվա պիտայէթ մանքէմէսի իսթինաքէն թէտրիզ էթմիշ տիր, հիւքմ ի դաթ'ի տախի օլ մանքէմէնին բու"յէթ էթմէսի մուվաֆըգը մասլահաթ տըր։ Միւտաէթ միւրուրի պահսընա կէլինճէ, մատամ քի տա'վանը՝ մէրքէզ ի վիլայէթտէ թէտրիզ օլունմասը իչիւն միւտաէթ ի զանունիյէսի օլան ալթմըշ պիր կիւն զարֆընտա իսթի-տա օլունմըշ, վէ մատամ քի միւսթէ"նիֆ մէրքէզ ի վիլայէթի իսթինաք իթթիխաղ էթմիշ տիր, վէ տա'վայը իսթինաք էթտիյինէ տա"իր թէչէպպիւսաթտա պուլունմըշ տըր, չու հալտէ ասըլ մէրճի' պուլունան լիվա պիտայէթինէ միւտաէթ ի զանունիյէսի զարֆընտա միւրաճա'աթ էթմէյիպ տէ մէրքէզ ի վիլայէթէ միւրաճա'աթ էթտիյի էճլտէն միւտաէթ ի իսթինաք միւրուր էթմիշ 'ատտ օլունմադ լազըմ կէլմէզ։

Հէր տա'վա պիտայէթէն բու"յէթ օլունուր։ Պիտայէթէն բու"յէթ օլունմազտան իսթինաքա կիտիլմէզ։ Իսթինաքա կիթմէք իչիւն միւսթէ"նիֆ պիտայէթէն պիր ի'լամ իսթինսալ էթմէք չարթ տըր։ Իսթինաքտա տա'վա նէ՞ սուրէթտէ ճէրէյան էտէր։ Իսթինաքը տա'վա իւչէ միւնդասիմ օլմադ լազըմ կէլիր։ (1) Շէրա"իթ ի իսթինաքիյէնին զանուն տա"իրէսինտէ իքա օլունուպ օլունմասըդը։ (2) Իսթինաք էտիլէն ի'լամըն մուվաֆըգը զանուն պուլունուպ պուլունմասը։ (3) Ի'լամ մուվաֆըգը զանուն օրմասըդընտան ֆէսխ օլունմըշ իսէ, էսաս ը մէս"էլէնին հալի։ Իսթինաքընը չարթլարընը զիքր էթմէզտէն էվվէլ չունը պէյան էթմէք իսթէրիզ քի, իսթինաք էվրադը, պաչըճա իսթինաք 'արզընալը, քէֆալէթնամէ, վէ լա"ինա, վէ (չիմտիքի ուսուլտա եօդ իսէ տէ,) զանուն չինասանընը բէյինճէ ի'լամընը թէպլիզ օլունտըզընը միւպէյին թէպլիզ 'իլմ ու խապէրի սուրէթլէրիյէ պէրապէր վէ պիր տէ իսթինաք օլունան ի'լամ մանքէմէ ի իսթինաքա վէրիլիր։ Ֆէֆալէթնամէյէն մագսէտ միւսթէ"նիֆ տա'վասընտա հագդսըզ չըգտրզընտա խասմինին մէսարիֆ ի մուհաքէմէ վէ սէֆէր իւճրէթինի թէ"մին էթմէք տիր։ Իչթէ պու քէֆալէթնամէ, լա"ինա վէ նէ սէպէպտէն իսթինաք էթտիյի, հանկի մահքէմէտէն պու ի'լամ վէրիլմիշ, վէ նէ թարիխատ խասմինէ թէպլիզ օլունմըշ օլտըզը խուսուսլարընը վէրտիյի իսթինաք 'արզըհալընտա զիքր էթմէք չարթ տըր։ Իչթէ պունլարա վէ սա"իրէյէ շէրա"իթ ի իսթինաֆիյէ տէնիլիր։

Միւտաէթ ի իսթինաք ալթմըշ պիր կիւն իսէ տէ, հէր տա'վա իչիւն ալթմըշ պիր կիւն տէյիլ տիր։ Թիճարէթ մանքէմէլէրինէն վէրիլիպ տէ իքլասա միւթէ'ալլիզ վէ զապիլ ի իսթինաք օլան տա'վալար հագդընտա միւտաէթ ի իսթինաք օն պէշ կիւն տիր։ Էյէր միւտտա'ի վէ միւտտա'ի 'ալէյհ վէ եա վէքիլլէրի հաղըր օլտըղլարը հալտէ հիւքմ վէրիլմիշ իսէ պիտայէթ ի'լամը միւտտա'ի 'ալէյհէ թէպլիզ օլունտըզտան սոնկրա վէ եախոտ էյէր միւտտա'ի 'ալէյհ վէ եա միւտտա'ի վէ եա վէքիլլէրի հաղըր օլմատըդը հալտէ ղըյապի ի'լամ վէրիլմիշ իսէ, իսթինաք էտէճէք օլան քիմսէ իսթինաք էթմէկտէն էվվէլ պիտայէթ մանքէմէսինտէ օլ հիւքմ'ալէյհինէ պիր ի'թիրազ հագդը վար տըր քի, ի'թիրազ միւտաէթի օթուզ պիր կիւն տիր. օլ օթուզ պիր կիւնիւ կէչիրմիքտէն սոնկրա ալթմըշ պիր կիւն զարֆընտա իսթինաք էտէր։

Շէրա"իթ վէ միւտաէթ ի իսթինաքիյէյի մանքէմէ ի իսթինաք ըէ"սէն թէտրիզ էտէմէզ, չիւնքի օլ հագդը ի'թիրազ հուդուդը 'ումումիյէտէն օլմայրուպ, հուդուդը խուսուսիյէտէն տիր։ Մէսէլա, միւսթէ"նիֆ ալթմըշ պիր կիւն զարֆընտա իսթինաք ը տա'վա էթմէք լազըմ իքէն, եէթմիշ կիւն զարֆընտա իսթինաք էթմիշ, վէ միւսթէ"նիֆ ի 'ալէյհ «Ի'թիրազըմ եօդ տըր,» վէ քէզալիք միւսթէ"նիֆ ի 'ալէյհ «Պէն մէսարիֆ ի սէֆէրիյէ վէ մուհաքէմէտէն նաչի թէ"մինաթտան վազ կէչտիմ, թէ"մինաթ իսթէմէմ,» սէտիյի հալտէ, թէ"մինաթ մութլազա իքա օլունմալը տէյիւ միւսթէ"նիֆ ի 'ալէյհէ մանքէմէ ճէպը էտէմէզ։

Տա'վա իսթինաք օլունտըզը կիպի իսթինաք մանքէմէսինին թա'ինին օլունան կիւն զարֆընտա թարաֆէյն վէ եա մուսատտադ վէքիլլէրի կէլտիյի կիպի, մանքէմէճէ իլք եախըլճադ մու'ամէլէ չէրա"իթ վէ միւտաէթ ի իսթինաք հագդընտա թարաֆէյնի մուհաքէմէ էթմէք տիր։ Օլ պադտ թարաֆէյնտէն սէրա էտիլէճէք ի'թիրազ ի'թիրազաթ ը իսթիտա"իյէտէն օլուպ, միւսթէ"նիֆ ի'ալէյհ միւտաէթ վէ չէրա"իթ ի իսթինաֆիյէ հագդընտա պիր կէօնէ ի'թիրազըմ եօդ տըր տէտիյի կիպի, արթըդ մանքէմէ իսթինաք 'արզընալը՝ միւրուր ը միւտաէթտէն սոնկրա վէրիլմիշ տէյէրէք միւտաէթ վէ չէրա"իթ մէս"էլէսինի մէվզու' ի պահս էտէմէզ. չիւնքի միւսթէ"նիֆ ի 'ալէյհ քէնտիսինէ վէրիլէն հագդտան վազ կէչէ պիլիր։ Մանքէմէ ի թէմիզճէ պու խուսուս, եա'նի ըէ"սէն մանքէմէ ի իսթինաք միւտաէթ վէ չէրա"իթ ի իսթինաֆիյէյի թէտրիզ էտէ պիլի՞ր մի, էտէ՞մէզ մի մէս"էլէսի մէվզու' ի պահս օլմըշ, վէ իճթիհատ (Jurisprudence) պու մէրքէզտէ սատրը օրմըշ տըր։ Միւսթէ"նիֆ ի 'ալէյհ թարաֆընտան օլ պադտէ ի'թիրազ օլունուրսա մանքէմէ պիր զարար վէրմէյէ մէճբուր օլուպ, պու պադտէի զարարը զամ'ի օրմադ իդթիրա էտէր։ Շէօյլէ քի իսթիտ'ա մուվաֆըգը զանուն օլտըզը եօլունտա զարար վէրիրսէ, արթըդ էսաս ը մէս"էլէյէ կիրիչիր, վէ պու զարար այրուճա թէմիզ օլունմադ, վէ էյէր միւտաէթ վէ չէրա"իթի տա"իրէսինտէ վէրիրմէմիշ տիր տէյիւ ըէտտ էթտիյի սուրէթտէ պու զարարը զամ'ի օլտըզընտան, այրըճա թէմիզ էտիլիր։ Մանքէմէ ի թէմիզին պու պադտէ պիր չօդ մուզարրէրաթը վար տըր։

Պիտայէթ մանքէմէսինին հիւքմիւ ի'լամա բապթ օլունտըզը հալտէ միւտտա'ի ի'լամըն սուրէթի էյէր խասմէ թէպլիզ էտիլմիշ իսէ, իճրասընա թէչէպպիւս էթտիրիր, ֆագաթ իսթինաք ը տա'վա (էկէր իճրա ի մուվաղդաթ զարարը եօդ իսէ) իճրաաթը թէ"խիր էտէր, վէ իսթինաք էտիլտիյի կիպի, ի'լամ իճրա օլունմադ։ Ֆագաթ իսթինաք էտիլտիյինի միւպէյին 'ա"իտ օլտըզը մանքէմէտէն 'իլմ վէ խապէր իպրազ էթմէք չարթ տըր. զիրա մէվատտ ը ճէզա"իյէտէ օլտըզը կիպի, մէվատտ ը հուդուդիյէտէ իսթինաք միւտաէթինին վիճուտի իճրայը թէ"խիր էթմէզ։ Ճէզա մատտէլէրինտէ միւտաէթ ի իսթինաք կէչմէտիքճէ ի'լամ իճրա օլունմազ։ Հուդուդիյէտէ միւտաէթին վիճուտը, եա'նի ալթմըշ պիր կիւն միւտաէթ՝ իսթինաք էթմէյէ օլան սէլահիյէթինին վիճուտինէ տէլիլ տիր։ Մէվատտ ը ճէզա"իյէտէ իճրա ի'ատէ օլունմատըզը իչիւն միւտաէթին միւրուրինէ ինթիզար էտիլիր։

Պիր պիտայէթ ի'լամը միւտաէթ ի իսթինաք պիթմէզտէն կէրէք մանքիւմ ի 'ալէյհ թարաֆընտան պիլ իխթիյար վէ եա զուվվէ ի իճրա"իյէ թարաֆընտան իճրա օլունտը մը արթըդ հագդ ը իսթինաք սաղիթ օլուր։ Իճրա հագդ ը իսթինաքը իսգաթ էտէր. չիւնքի մանքիւմ ի 'ալէյհ իսթինաք հագդընը իսթի'մալտէն վազ կէչմիշ տէմէք տիր. մու'ամէլէ պու մէրքէզտէ տիր։ Միւսթէ"նիֆ ի 'ալէյհ իսթինաք մանքէմէսինին պուլունտըզը մանալտէ իսէ, պիր կէօնտա մէսարիֆ ի սէֆէրիյէսի վուգու' պուլմամըշ օլաճաղընտան նէֆթիճէ ի իսթինաքտա միւսթէ"նիֆին հագդսըզ չըզմասըյլէ մէսարիֆ ի սէֆէրիյէ թալէսինէ հագդը օլամատըզը կիպի մուհաքէմէճէ տախի պու կիպի թէ"մինաթ գազիյէսի մէվզու' ի պահս օլամազ։

Իսթանպօլ ՆՇԱՆ ՂԱԶԻԿԵԱՆ

Դեկ. 5/17, 1890

Ի'ԼԱՆԱԹ

Սալէն Ամասիալը Եղիա էֆ. Թաթարեան նամ քիմսէ պիր միւտաէթ Ամիեամանտա գալարլատան սոնկրա 8 այ ադամ ֆամիլեասընտան այրըլարադ պէրա ի թիճարէթ Հալէպէ կիթմիշ, վէ պիր գաչ հաֆթա կէզիպ Իսքէնտէրուն վէ Իզմիր թարաֆլարընա կիթմէք մագսէտիյլէ հարէքէթ էտիպ անտէն սոնկրա նէրէյէ կիթտիյի նա մա'լիմ օրմուշ տըր։ Դօլէրա ախաթը օլ թարաֆլարտա հիւքմ սիւրմէքտէ իսկյինտէն, վէ քէնտիսինին նէրէտէ վէ նէ օլտըզը պիլինմէյինտէն, պիչարէ ֆամիլեասը վէ զըզ չօճուզը մէրադ էթմէքտէ տիրլէր։ Իչպու զաթ օրթա պոյլու, դարա դաչ, դարա կէօզլիւ, ուզուն սիմալը, էսմէր պէնիզլի։ թօփ պուրունլը, փալա պըյըգլը օլուպ, 'Օսմանի, 'Սրապի, Ֆիւրսի վէ Էրմէնի լիսանլարընա աչինա պիր տատմ տիր։ Միւսաիւէյ հագդընտա մա'լիմաթը օլանլարընը լութֆէն Ամիեամանտա Պատ. Գէորգ Էֆէնտիյէ եա տա Ա-Եաքէր վասրթասըյլէ խապէր վէրիպ, չու էնտիչէ վէ մէրագտան պուրթարմագլըղա հիմմէթ պույուրմալարը միթէմէնտա տըր։

Գասթէմոնի Ռ. Պ. Գ.

Դեկտ. 3/15 1890

Եարընն Ամէրիդան խանը 'իսպատէթխանէսինատ իսրամէթ ի բուհանիյէ սա'աթ ալթրյա չէրիկէք գալարադ պաչայըպ 'Աչա ի Բապպանի այինի տախի իճրա օլունճադ տըր։ Ճիւմլէ գարնտաչ վէ զըզ գարնտաչլար մուհապզէթլէ տա'վէթ օլունուրլար։

Այտա պիր վուգու' պուլան տու'ա մէճլիսի էօնիւմիւզտէքի Փաղար էրթէսի, եա'նի Ալաֆ. Յունվ. 5է միւսաարթի կիւնտէ սա'աթ 8տէ Պայպըլ Հաուս 'իսպատէթխանէսինատ իճթիմա' էտէճէյինատէն, ճիւմլէ պիրատէր վէ հէմշիրիէլր մէգքիւր մէճլիսատ հաղըր պուլունմադա տա'վէթ օլունուրլար։

Վ-'իզլէր Դէնլոտ Ֆարաֆընտան
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՔԵՐՈՎԲԷԵԱՆ

Եարրն կէնճլէրին տու'ա մէճլիսի սա'աթ 9տա Ամէրիդան խանը 'իսպատէթխանէսինատ ին'իգատ էտէճէք տիր։

ՇՈՒ՞ՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Թուական Դեկտ. 22, 1890, վէ Ալոֆ. Յունվ. 3, 1891

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Եէնի սէնէ միւնասէպէթիյլէ հալը հաղրը հագդընտա 'ումումի պիր պէյանաթտա պուլունմադ Էվրոփանրն պէօյիւք դաղէթալարընրն 'ատէթի օլուպ, պու սէնէ հագդընտա ճիւմլէսի տախի էյի իւմիտլէր պէյան էթմէքտէ տիրլեր։ Վիէննա դաղէթալարը հիւքմ սիւրմէքտէ օլան սուլհ ու ասայիշէ մէմնունիյէթլէ տիդդաթ ճէլպ էտէրէք, մէյտանտա Էվրոփա տէվլէթլէրինի միւշքիլաթա տիւշիւրճէք պիր թէհլիքէլի մէս՝էլէ օրմատրդընը պէյան էթմէքտէ տիրլեր։ Վիէննատա էնտիշէյի մուճիպ օլան եէք մէս՝էլէ Սըրպիսթանտան նէշ՝էթ էտիպ, մէմլէքէթի մէղքիւրէտէ հիւքիւմէթ իլէ Բատիդալ Ֆըրդասընը իֆրաթ գըսմը ադասընտա տա՝իմի պիր իսթիլաֆ վար տըր։ Սապրդ Գրալ Միլան իլէ Գրալիչա Նաթալինին միւնասէպէթինէ միւթէ'ալլիգ նազիք մէս՝էլէլեր տախի պիր թէհլիքէ մէնպա՝ը 'ատտ օլունմադտա տըր։ Հէր Ֆըրդայա մէնսուպ Պէրլին դաղէթալարը ուզուն միւտտէթ սուլհ ու սէլամէթ հիւքմ սիւրէճէյինի էնիյէթի քեամիլէ իլէ պէյան էթմէքտէ տիրլեր։ Սրէնդաբ չու սէօղլերէ Ինկիլթերրա սիյասիյունընրն էֆքեարընը պէյան էտէր. «Էվրոփա պու սէնէ՝ սա՝իր չօղ սէնէլերտէ օլտրդընտան զիյատէ իսթիրահաթը պիր հալ քէսպ էթմիշ օլուպ, հէր քէս սուլհ ու սէլամէթ տահա զիյատէ արզուքէշ, վէ Էվրոփանրն հիչ պիր ճիհէթինտէն մուհարէպէ գօղուսը ալընմամադտա տըր։» Մէղքիւր դաղէթանրն էֆքեարընճա, հիչ պիր տէվլէթ սիլահը թէրք էթմէմիշ, վէ պիլ 'աքս սիլահ ալթընտա ադընմըշ 'ասքէրլէրին սայըսը չիմտի պաչգա վաղթլարտա օլտրդընտան չօղ իսթիյինտէն, պու խուսուս տահա զիյատէ տիդդաթտա չայան տըր։ Սրէնդաբ պու թէպէտտիւլաթը գըսմէն Փրէնս Պիսմարգըն սիյասէթ մէյտանընտան չէքիլմէսինէ համլ էտիպ, միւշարիլէյհ հագդընտա չէօյլէ տէմիշ տիր. «Փրէնս Պիսմարգըն զէմանընտա Ալմանիա զայէթ կէօսթէրիշլի պիր հալ քէսպ էթմիշ օլուպ, պու հալ սէպէպինտէն պա՝զըլար հըրալանըրլար, վէ տիկէրլեր ալչաղլանըրլար իտի։ Իսթիմալէն պու հալ պիզ զաթ Փրէնսին զաթընտան նէշ՝էթ էտէր իտի։ Միւշարիլէյհ քէնտի 'ադա՝իպ դուվվէ ի հայաթիյէսինի դուլլանա պիլմէք իչիւն տիւշմէնի օրմատրդը վաղթ տիւշմէն եարատրը իտի։»

—Ինկիլթերրա քիլիսէսինին էն պէօյիւք բուհանի մէ՝մուրը Բէնթըրպըրի սէրփիսգօփօսընրն իբնճիսի օլան Եորգ սէրփիսգօփօսը Տր. Թօմիսըն Դեկ. 25ինճի կիւնիւ վէֆաթ էյլէտի։ Միւթէվէֆֆա 28 սէնէսէն պէրու սէրփիսգօփօս օլարագ 72 եաշընտա էօլտիւ։ Միւշարիլէյհին թահրիրաթը չօղճա տինէ 'ա՝իտ խուսուսլար իւզէրինէ իտիյսէ տէ, պունտան 30 սէնէ էվվէլ գօլճատ չայիրա օլտրդըմըզ վաղթ անրն գալէմինին էսէրի օլան պիր 'իլմի մանթըգ քիթաբընը գուլլանմըշրզ։ Միւշարիլէյհին դայնաթասը պիր վաղթ Հալէպտէ Ինկիլզ գոնսօլօսը իտի։

—Շարգի Աֆրիգա դըյըսընրն Ալմանլարա թէրք էտիլմէսինէտէն տօլայը թաղմինաթ տէյիւ Զանկիպար Սուլթանը իչիւն ճում'ա էրթէսի կիւնիւ Լոնտրատա տէօրթ միլիոն մարգ թէ՝տիյէ օլունտը։ Ալմանիա տէվլէթի գօմիսէրինին աղ վաղթտան իմփէրաթօր նամընա օլ սէմթի զապթ էտէճէյի մէ՝մուլ էտիլմէքտէ տիր։ Պէօյլէճէ օլ ճիհէթին իտարէսի Զանկիպարտան քիւլլիյէն այրըլմադ, վէ իտիսալ օլունան էմթի՝անընը կէօմրիւք բուսումը թէպտիլ օլունմայադ իսէ տէ, Ալմանիայա վէրիլէճէք տիր։ Գօմիսէր մալ եիւքլէթմէք վէ պէշալթմադ իչիւն 8 իսքէլէ թա՝եին էթմիշ օլուպ, սա՝իր մանալլերտէ եիւքլէնէն վէ պէշալան էմթի՝ա զապթ օլունադ տըր։ Պունտան մա՝տա, ադտէմճէ կէօմրիւք բուսումը Զանկիպարա վէրիմիշ օլան էմթի՝ա մուա՝ֆ թուրթուլմայադ տըր։ Էմթի՝ա տօղրուտան տօղրույա Ալման իսքէլէլերինէ կէօնտէրիլէճէյինտէն, պու եիւզտէն Զանկիպարրն թիճարէթճէ օլան էհէմմիյէթի ղըրըլադ տըր։

—Զինտէ սայքի 'այնի վաղթտա իբի տէհշէթլի պարութ փաթլայրչը վուդու՝ պուլուպ, պիրի Թայիլինկիգու չէհրինտէ իտի քի, հիւքիւմէթին պարութ ֆապրիգալարը երգրլարադ իչէրինտէքի 'ամէյէ փարչա փարչա օլտուլար։ Պիր ադամ իւզէրինտէ պուլունան իքի պաճադ պիր ատէմ թէնինին էն պէօյիւք գըսմը իտի։ 300–350 քիշինին էօլտիւյիւ, վէ սարսընթը եախօտ փաթլայրչատան զուհուր էտէն եանկըն սէպէպինտէն պին գատար էվ երգրլարը թահգիդ օլունմըշ տըր։ Հէր ճիհէթտէն 40 միլ մէսաֆէյէ գատար կիւրիւլթիւ իչիտիլմիշ տիր։ Երինէ հիւքիւմէթին պարութ ֆապրիգալարընտան զուհուր էտէն տիկէր ֆէլաքէթ Փահ–Զօ չէհրինտէ վէ 'այնի կիւնտէ վուդու՝ պուլտու։ Զօգ ճանլար թէլէֆ, վէ չէհրին պէօյիւք գըսմը խարապ օլտու։ Իչպու իքի ֆէլաքէթլեր տախի գաղա՝էն վուդու՝ պուլմըշ տըր։

—Սուչի նամ Իթալիալը Դեկտ. 21ինճի կիւնիւ Նիւ Եորգտա 43 կիւնլիւք օրուճընը իքմալ էթմիշ իսէ տէ, եաստըղը իւզէրինտէ զըմրլտանմադա մէճալը գալմայադ տէրէճէտէ զա՝իֆլէնմիշ իտի։ Անճադ 150 քիշի մէրգուսընն իլք տէֆ՝ա եէմէք եէմէսինի կէօրմէք իչիւն փարա վէրէրէք իչէրի կիրտիլեր։ Պու կիպի տիվանէլեր արթըդ գահրէման 'ատտ օլունմատըգլարընը կէօրտիւքլէրինտէ մունթազամէն վաղթընտա եէմէքլէրինի եէյճէքլեր։

—Պրազիլիա սուլարընտա պիր Ինկլիզ վէ պիր Ալման վափօրը չարփըշարադ, Ինկլիզ վափօրը՝ զափտանը վէ 22 նէֆէր թա՝իֆէսիյլէ պէրաղեր տէնիզ պաթտը։ Ալման վափօրը ֆէնա սուրէթտէ զէտէլէնմիշ օլարադ, թա՝միր իչիւն Փէրնամպուգօ լիմանընա կիթտի։

—Գոնթ Մօլթքէ 90 եաշընա կիրմէսի միւնասէպէթիյլէ Պէրլին չէհրի թարաֆրնտան քէնտինէ վէրիլէն 50,000 մարգը՝ չէհր ի մէղքիւրտէ իսթիյարլարա մախսուս խայրաթխանէյէ պիր չիւ՝պէ եափըլմասընա թախսիս էյլէտի։

—Սօղուզընն չիտտէթինտէն նաչի Փարիստէ Ծնունդ ճիւնպիւչէրի զիյատէսիյլէ մէն՝ օլունուպ, սօղաղլարտա քիմսէլէր եօգ իտի քի, պու՝ եօրթու կիւնլերի իչիւն նատիրէն կէօրիւրմիւշ պիր հալ տըր։ Էվրոփանընը հէր ճիհէթինտէ չիտտէթլի սօղուզ հիւքմ սիւրմէքտէ իտիյինէ տա՝իր խապէր վէրիլմէքտէ տիր։

—Մըսրընն դաիմ էսէրլէրինին մուհաֆաղասը իչիւն Ինկլիզ Լօրտ Վօնքլիֆին ռիյասէթի թահթընտա պիր չիրքէթ թէչքիլ էտիլմիշ օլուպ, չիրքէթի մէղքիւրէ կէչէն հաֆթա Լօրտ Սալսպըրիյէ պիր զըթ'ա 'արզընհալ թաղտիմ իլէ, իչպու դաիմ էսէրլէրին հըֆզը իչիւն խուսուսի մէ՝մուրլար թա՝եին էտիլմէսինի ռէճա էյլէտի։ 'Ա-թիզ էսէրլէրէ ռի՝այէթ էտէն զաթլար Մըսրը զիյարէթ էյլէտիքլէրինտէ մէմլէքէթին դաիմ 'աղամէթինէ նիշան օլան իչպու զի զըյմէթ եատիկեարլարընն պիհուատ եէրէ թէլէֆ օլմասընտան տօլայը էսէֆ ու քէտէր հիսս էյլէտիքլէրինի պէյան էթմէքտէ տիրլեր։ Պու պապտէ հիւքմ սիւրէն իհմալ, ճէհալէթ վէ թամա՝տան նաչի իչպու էսէրլեր օլ դատար աղալմըշ տըր քի, աղ վաղթտան հըֆզ էտիլմէյի տէյէր օլան հիչ պիր չէյ դալմայադ տըր։ Փութիանէլեր իլէ սա՝իր պինալարընն պագըյյէլերի թաշ օճաղը կիպի գուլլանըլմադտա օլուպ, փարա իլէ էլէ կէչիրիլէմէյէճէք օլան զըյմէթլի չէյլեր սիւր՝աթլա զայ՝ ու թէլէֆ օլմադտա տըր։ Հիւքիւմէթի Խըտիվիյէնին իչպու զայ՝աթընն էօնիւնիւ ալաճաղընա իւմիտ էտիլիր։

—Փարնէլ Ֆըրդասընա մուխալիֆ թարաֆընն նամզէտի օլուպ տա ինթիխապընը կէչէն հաֆթա խապէր՝ վէրտիյիմիզ Սըր Ճոն Փօլ Հէնէսինին Ռիլքէնիտ գաղանտըղը էքսէրիյէթ սայքի պիրէ գարչը իքի իտի։ Սրէնդաբընն իչպու նէթիճէյի Ռիլքէնի սանճաղընընն բուհանի մէ՝մուրլէրինէ համլ էթմէսի իհթիմալէն տօղրու տըր։ Անլերին սայքի ճիւմլէսի Փարնէլ Ֆըրդասը նամզէտինին սէչիլմէմէսի իչիւն պիւթիւն գուվվէթլերիյլէ չալըշըրլար։ Բուհանի մէ՝մուրլերին խուսուսի զայրէթլէ ինթիխապ էտիճիլերի իսթէտիքլերի քիմսէյէ գուր'ա վէրմէքտէն մէն՝ էյլէմլերի իսպաթ օլունա պիլիրսէ, ինթիխապ ֆէսխ էտիլէճէք։ Մր. Փարնէլին թարաֆկիրլերինտէն պա՝զըլարը պու խուսուստա թէպտիգաթ իճրասընա թէհտիտ էթմիշլեր տիր։ Սըր Ճոն Փօլ Հէնէսիյի սէչէնլեր քէօյիւլեր իտի։ Էյէր ինթիխապ Իրլանտանընն պէօյիւք չէհրլերինտէն պիրինտէ իճրա օլունսա իտի, Մր. Փարնէլ գաղանաճադ իտի։ Փարլամէնթընն Իրլանտայը ա՝զասընտան պիրի օլան Մր. Օ՝Պրիէն կէչէն հաֆթա Ամերիգատան կէլմիշ օլարադ Ֆրանսայա չըգըպ, Մր. Մագ Գարթէի վէ Մր. Սէքսթըն թարաֆընտան իսթիդպալ օլունտը։ Մր. Օ՝Պրիէն Իրլանտա Ֆըրդալարընը պարըշտըրմադ նիյէթի ի սապիթէսիյլէ կէլմիշ իսէ տէ, Մր. Փարնէլին սոն ինթիխապը դապուլ էթմէտիյի վէ Ֆըրդա ըէ՝իսլիյինտէն չէքիլմէտիյի էճլտէն Մր. Մագ Գարթէի Ֆըրդալարընն պարըշմասընը միւմքինսիզ 'ատտ էթմէքտէ տիր։

Պա՝տէհու Մր. Փարնէլ Ֆրանսայա կէլէրէք Մր. Օ՝Պրիէն իլէ սուրէթի ի խաֆիյէտէ ուզուն ուզատրյա կէօրիւշմիւշ տիր։

—Տր. Գոխրն այը Փրուսիա հիւքիւմէթինին մալը օլարադ, անը հաղրլայրզ սաթմադ հագդը եալընըզ հիւքիւմէթէ բաճի՝ օլաճադ տըր։ Տր. Գոխ պիր միլիոն մարգ, եա՝նի 55,000 լիրա զապուլ էտիպ, եարըմ միլիոն մարգ տախի իքի եարտըմճըլարը ադասընտա թաղսիմ օլունաճադ տըր։ Պունտան մա՝տա հիւքիւմէթին պու եիւզտէն ալաճաղը սէնէվի վարիտաթտա Տր. Գոխրն պիր հիսսէսի օլուպ, հիսսէ ի մէղքիւրէ պիր միլիոն մարգը կէչմէյէճէք տիր։

—Միւթթէհիտէ ի Ամերիգա հիւքիւմէթի զապիթանը վահչիլերին «Մէսիհ»ինի տէրտէսթ էյլէմիշ տիր։ Մէրգումրն քէնտինի կիղլէմէք իչիւն էօրթիւնտիւյիւ ֆա-

նէլա իւղերինտէն ալընտրգտա, Հօփքինս նամ զիյանսրզ վէ տէնկսիզ պիր տաէմ օլ-տըզը թէպէյիւն էթտի։ Մէրգում սէլամէթ իչիւն կէլտիկնի, ֆագաթ վահչիլերին քէնտի մէ"մուրիյէթինի անկլամասըզլարընը պէյան էթմիշ տիր։ Վահչիլերտէն պա'զրլարանըն թութուլմասընտան սօլայը զաղապլանտըլար, ֆագաթ տիկերլեր կիւլերէք զըր տէլի օլսըզընը պէյան էթտիկեր։ Շեմտի ճէնք վուգու'ընա տա"իր պիր կէօնա խապէր եօզ իսէ տէ, վահչիլերին «պէյապան արազի»տէ գուվվէթի արթմըզ, վէ բիվայէթէ նազարէն, 80 նէֆէր սիւվարի 'ասքերինի ապլօգայա ալմըշլար տըր։ Սիւվարիլերէ իմատա կէօնտէրիլմէքտէ տիր։

—Ռուսիա վէլի ի 'ահտը օլան Զարէվիչ Դեկ. 23իւնճիւ կիւնիւ Պօմպէյէ վասըլ օլարադ, կերէք մէ"մուրիյն ի միլքիյէ վէ 'ասքերիյէ, վէ կէրէք էճնէպի զօնսօլօսլարը թարաֆընտան ինթիրամաթ ը ֆա"իդա իլէ զապուլ օլունտը։

—Միւթթէհիտէ ի Ամերիգատան ալինան պիր խապէրէ կէօրէ, Մօրմոնլար չիմալի Մէքսիգատա կէնիշ պիր արազի սաթուն ալմըշլար օլուպ, հիւքիւմէթին զապթընտան գուրթուլմադ իչիւն օրատա թէմէքիւն էտէճէքլէր։ Ալընան վէ տահա զիյատ միւհթէմէլ օլան պիր տիկեր խապէր հիւքմիւնճէ, արազի ի մէղքիւրէ Մօրմոնլարա տէյիլ, իլա պաշզալարա սաթըլմըշ տըր։

—Զար հազրէթլերինին 'ամճասը Կրան Տիւգ Գոնսթանթին ֆէնա սուրէթտէ խասթա օլուպ, էօլիւմիւնէ հէր տա"իմ պէքլէնմէքտէ տիր։

—'Ամիդ էսէրլեր քեաչիֆի մէշհուր Տր. Շլէման էօմիւշ տիր։ Նափօլիտէն ալընան պիր գթ'ա թէլէկրաֆա նազարէն, միւթէվէֆիանընն նա'չը կէօմիւլմէք իչիւն Ամինայա կէօնտէրիլէճէք։ Պու խապէրտէն ա-նըն Նափօլիտէ էօլտիւյիւ անկլաչըլը։ Տր. Շլէման Ալման օլուպ, 1822 թարիխինտէ տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Միւմայիլէյհ 'ամիդ էսէրլեր պուլմադ իչիւն քէմալը զայրէթլէ չալըշմըշ օլուպ, Տրովազա, եա'նի Հիսարլըզտա վէ Միսէնատա օլան քէչֆիյաթը, վէ պու պապտէ գալէմէ ալըզը քիթապլարը սայէսինտէ չէօրէթ քէսպ էթմիշ տիր։ Միւմայիլէյհ ախիրէն Ամինատա թէմէքքիւն էթմէքտէ իսի։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Թուրէյին պէյանընա նազարէն, Դրիդոր վէ Յովսէպի Թընկըր Փիրէչ Պուրնընտա պիր չիմէնթօ ֆապրիգասը ինչասը իչիւն իքի միլեոն ֆրանգ սերմայէ իլէ Փարիսէ պիր չիրքէթ թէ"սիս էյլէմիշլեր տիր։ Ինկիլիզ սէֆարէթխանէսի պաշ թերճիւմանը Սըր Ալֆրէտ Սանտիսըն տախի իշպու թէչէպիսաթա 'ալադատար օլարադ, պու խուսուս իչիւն Փարիսէ 'ազիմէթ էյլէմիշ տիր։

—Թիֆլիս զաղէթալարընընն վէրտիյի խապէրէ նազարէն, պա'զը էվլէրտէ Տէվլէթ ի 'Ալիյէ թէպա'ասընտան օլուպ տա փասափօրթսըզ օրայա կիթմիշ օլան 200 զատար քիչի պուլունարագ, անլէրին Թիւրքիա հուատուսընա կէրի կէօնտէրիլմէսի սլապընտա հիւքիւմէթ էմր վէրմիշ տիր։

—Պարօն Հիրշ Սէլանիք եանղընընտա զարարտիտէ օլանլարա ի'անէթէն 60,000 ֆրանգ ինսան էթմիշ տիր։ Մէպլաղը մէղքիւր իլէ 60 պապ քիւչիւք էվլէր, վէ Հիրշ նամբյլա պիր մանալէ եափըլամադ տըր։

Լօնտրա Շէհր էմինի զաղաղէտէկեանա 10,850 զուրուշ տահա կէօնտէրմիշ տիր։

—Պուլղարիսթանընն Սօֆրանիյէ մէճլիսի Փազար կիւնիւ Փրէնս թարաֆընտան թա'թիլ էտիլմիշ տիր։ Մէճլիս ի մէղքիւրընն 1891 սէնէսի իչիւն թասսիզ էթտիկի պիւտճէտէ 80 միլիոնտան զիյատ վարիտաթ վէ 79 միլիոնտան զիյատ մէսարիֆաթ կէօնթէրիլմիշ իսիյնտէն, 1,110,278 ֆրանգ ֆազլա վարիտաթ զաստրը տըր։ Շէհր էմինի ճում'ա էրթէսի ազշամ մէսջ'ուսանա իքրամէն պիր զիյաֆէթ վէրմիշ տիր։

—Վիլայաթ ը Շահանէտէ չիտտէթլի սօզուզ հիւքմ սիւրմէքտէ տիր։ Օն սէնէսէն պէրու կէչէն հաֆթաքի զատար գար եաղմամըշ օլուպ, Մաքէտոնիանընն հէր ճիհէթինտէ փէք չօգ գար եաղըզը խապէրի ալընմադտա տըր։ Էտիրնէ վէ Ֆիլիպէտէն ալընան խապէրլերէ նազարէն, էսէն չիտտէթլի բիւզկեարլարտան նաչի երզրումը օլան գար սէմիր եօլու դաթարլարընը եօլընտան ալը գօմըշ տըր։ Բէզա, Իսքիսպատէն սօզուզրն չէսիա, զարբն չօգ, վէ իսթիլմթը սէքթէտար օլարզը պիլտիրիլմիշ տիր։ Վարատար ըրմազը եիւքսէլմիշ օլարադ պէնտլերինտէն պիր գաչընը խարապ էթմիշ, վէ քէնարընտա օլան քէօյլերտէն իւչիւնիւ պասմըշ տըր։ Մարիցա տախի թաշմըշ տըր։ Էնկիւրիւսէն վերիլէն պիր խապէրէ օլ ճիվարտա պիր մէթրօ տէրինլիյինտէ գար եաղտըզը պիլտիրիլմիշ տիր։ Բէզալիք Բատօստան ալընան խապէրլերէ նազարէն, եաղմուր իլէ պէրապէր չիտտէթլի պիր ֆուրթունա չըզարադ չէհրէ վէ ատանընն սա"իր ճիհէթլերինէ 'ազիմ զիյանը մուճիպ օլմուշ տըր։ Զօգ էվլեր զէտէլէնիպ, ըրսթըմընն պիր գրսմը խարապ օլմուշ, 12 կէմի փարէլէնմիշ եախօտ ֆէնա սուրէթտէ զէտէլէնմիշ, վէ չօգ ադամլար տէվրիլմիշ տիր։

—Թէ"էսսիֆ իլէ ալտըզըմըզ պիր գրթ'ա թէլէգրաֆա նազարէն, 'Այնթապտա վազը' Մերքէզի Թիւրքիա Գօլէճի եանմըզ տըր։

—Ճում'ա կիւնիւ իճթիմա' էյլէյէն միլլէթ մէճլիսինտէ Փաթրիգ 'Աչըգեան Խորէն էֆէնտի հազրէթլերի ախիրէն Զաթ ը Շահանէ հուզուրընտա միւսուլ չերէֆինէ նա"իլ օլտըզընը պէյան, վէ Մաթթու' ի մուֆթախամըն միլլէթէ օլան նասիհաթլարընը հազրունա թէպլիգ էյլէտի։ Մէճլիս ա'զալարը այադա գալդարադ թէպլիգաթ ը մէղքիւրէյի ալդըշա գալդուլ, վէ Մապէյն ի Հիւմայունա պիր մանզար ը թէչէքքիւր իրսալ էյլէտիլեր։ Միւմայիլէյհիւմ մէ"մուրիյէթլերինի պէթէքքրար տէր 'իւհտէ էթմէլերինտէն տօլայը Փաթրիգ իլէ մուխթէլիֆ մէճլիս ա'զասընա տախի 'արզ ը մէնիունիյէթ էյլէմիշլեր տիր։ Մէճլիս ըէ"իս ինթիխապը իչիւն Ծնունդատան սոնկրա պէ թէքրար իճթիմա' էտէճէք տիր։

—Ճէմ'իյէթ ի Ֆէսատիյէ ըէ"իսի Բուսիալը Պատրիգոֆ իլէ ըէֆիզլերինին տիւնքի կիւն մահքէմէ ի ճինայէթտէ խաֆի մուհաքէմէլերինէ պաշլանմըշ տըր։ Մէրգում Պատրիգոֆընն հուզուզընընն մուհաֆազասընա Թընկըր Սիմոն էֆէնտի մէ"մուր թա'ենին օլունմըշ իսի։ Բուսիա սէֆարէթխանէսի թերճիւմանը մահքէմէտէ հազըր պուլունտըզը հալտէ, էմր ի մուհաքէմէյէ սա'աթ 11է չէրեկէք զալարադ պաշլանմըշ տըր։ Մահքէմէնին դարարը հազրընտա պիր կէօնա 'ալենի թէֆինիմ վուգու' պուլմատըզընա նազարէն, մուհաքէմէնին խիթամ պուլմատըզը անկլաչըլմըշ տըր։

—Կէչէն հաֆթա Ճում'ա էրթէսի կիւնիւ Իսթանպօլտա թիւթիւն Ըէժի գումփանիասը հիսէտարլարընընն 'ումումի մէճլիսի իճթիմա' էտիպ, Սըր Էտկար Վինսընթ 1890 սէնէսի Մարթ 1տէ խիթամ պուլան սէնէ բիիօրթընը վերտիյի սըրատա վարիտաթընը կէչէն սէնէքի գատար օլմատըզընը, ֆագաթ պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր, սէհմատարլարընն 100տէ 7 թիճարէթ էթտիքլերինի 'իլավէթէն պէյան էյլէտի։ Միւշարիլէյհ սէնէ ի հազրէ հասըլթընընն կէչէն սէնէնինքինտէն փէք զիյատ օլըզընը, վէ սէնէ խիթամ պուլընճայա գատար սաֆի քեարրն իճթիմալէն կէչէն սէնէնինքինտէն 100,000 լիրա զիյատ օլահաղընը պէյան էյլէտի։ Պունա սէպէպ տէյիւ պու սէնէնին իլք 9 այարը սաթրընընն, կէչէն սէնէնին 'ամնի այարը սաթրընընտան 92,000 լիրա զիյատ օլմատընը զիքր էյլէտի։ Միւշարիլէյհ մէմալիք ի 'Օսմանիյէտ թիւթիւն ախզ ու ի'թասընտան հուսուլէ կէլէն վարիտաթը էվրօփանընն ֆարգը մէմլէքէթլերինտէ վուգու' պուլան թիւթիւն սաթրընընտան հուսուլէ կէլէն վարիտաթ իլէ մուգայէսէ էյլէտի։ Ինկիլթէրրա պու եիւզտէն 10,400,000, Ֆրանսա 16,500,000, Իթալիա 8,000,000, քէզա Ավսթրիա 8,000,000 լիրա դաղանմադտա տըր։ Թիւրքիատա թիւթիւն իչէն մէզքիւր մէմլէքէթլերին հէր հանկի պիրինտէ օլաբզընտան զիյատ իսէ տէ, վարիտաթ անճագ 1,100,000 լիրա տըր։ Միւշարիլէյհ պունընն սէպէպլինի չու վէճհէլ իլան էյլէտի, չէօյլէ քի Բէժի 6,000,000 քիլօկրամ թիւթիւն սաթմադտա իքէն, մէմլէքէթտէ 19,000,000 քիլօկրամ թիւթիւն սարֆ օլունմադտա տըր, եա'նի 13,000,000 քիլօկրամ թիւթիւն խաֆիյէն սարֆ էտիլմէքտէ տիր։

—Գօլէրանընն հիւքմ սիւրտիւյիւ ճիհէթլերտէն ալընան խապէրլերէ նազարէն, պու հաֆթա էօլէնլեր աղամըշ տըր։ Գօլէրա՝ Ստանա, 'Այնթապ, 'Օսմանիյէ, Քիլիս վէ սա"իր պիր գաչ եէրլերտէ իճրա ի հիւքմ էթմէքտէ իսի իսէ տէ, ախիրէն 'Այնթապտան ալընան խուսուսի պիր մէքթուպտա գօլէրանընն տէֆ' օրմադ իւղրէ իտիյի, վէ նատիրէն էօլիւմ վուգու' պուլտըզը պիլտիրիլմիշ տիր։ Բէպան սանճաղընտա վագը' Տէնիզլիտէ վէ Տիյարպէքիրէ եաղընն Սէվէրէքտէ տախի գօլէրայա թութուլանլար օլմուշ տըր։ Պէյրութտան ալընան պիր խուսուսի մէքթուպ Համա վէ Հումսատան 'իլէթին տէֆ'ինի միւպէյին խապէրլերի թաստիգ էթմէքտէ իսէ տէ, պու եիւզտէն Համատա 3,700, վէ Հումսատա 3,300 քիչի էօլտիւյինի պէյան էթմիշ տիր։ Թարապլուսատա գօլէրա զուհուրինտէն նաչի Պէյրութ էհալիսի տէնչէթ տիւչար օլարադ չօպլար Լիպնան տաղլարընա վէ սա"իր մահալլէրէ գաչմըշլար տըր։ 'Այնի մէքթուպտա՝ իլք տէֆ'ա Բօպէրթ Գոլէճին սապէդ բէ"իսի Տր. Հարլին թարաֆընտան դուլլանըլըզը էճլտէն «Համլին» նամընը հա"իզ օլան պիր 'իլաճը մէղքիւրը դուլլանըլար։ Անլէրին սայքի ճիւմլէսի թութուլըլար, վէ պա'զրլարը քիւլլիյէն թաղաթատան տիւչմէք տէրէճէսինէ կէլտիկեր իսէ տէ, վէրէմլի օլան պիր քիչիտէն մա'տա քիմսէ էօլմէտի։

ԱԴԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Յունուար 3 22, 1891

Էս. ու [գուփ. քեպմէ]	20 20	Ր. Տ. եօլ սեհմ.	78 25
Թասֆիյէ ի Տիւյ. Գայմ.	13 10	Թահվէ. Օսմ.	79 6

ԱԴԶԷՆ ՖԻՅԱԹԸ, լիրա Օսմ. 100 զրշտան

Մէճիտիյէ	108 15	Փօլ	94 20
Մէճիտլիք	98 20	Նափօլէօն	87 25
Պէշլիք	102 10	Գրիվից	51 12
Ալթընըզ	102 20	Լիրա Ինկլիզ	110 16

Մանէթ գաիմ է 7 70

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ

Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸՆՏԱ ԹԱՊ' ՕԼՈՒՆՄԸՇ ՏԸՐ

Ֆինճանճըլար եօգուզը, Ամերիգան խան